

50 ÅR
Nordens största flygtidskrift

FLYGTIDNINGEN

nytt

5/89

FV:s olika framtider, sld 4

God Jul!

Sydfront -89, sld 12

Gott Nytt År!

Foto: John S. Dahlin

Sovjetiske flygvapen- chefen gästar Flygvapnet

Foto: Rune Rydh

Marskalk Efimov
provar JA 37-si-
mulatoren vid F 13.

Marskalk Efimov
och CFVigen Lt
Lars-E. Englund.

Flygvapnet gästades i mitten av oktober av chefen för Sovjetunionens flygstridskrafter och ställföreträdande försvarsminister, marskalk **Alexander Nikolajevitj EFI-MOV**. Besöket var officiellt och ingår i en långsiktig besöksplan för de båda flygvapnen. (1987 gästade dåvarande CFV, general S-O Olsson, det sovjetiska flygvapnet.)

Besöket i Sverige omfattade studier av organisation, utbildning och materiel. Lokala värdar var F 13, F 21 och F 5.

Marskalk Efimov åtföljdes av – förutom sin hustru Anna Kirillova – generalöverste P I Bolonozjko, överste G Krasnoperov samt försvarsattachén i Stockholm, överste A Axenov. ■

Foto: Richard Nilsson

FlygvapenNytt 50 år (1939–89).

Trycks på miljövänligt papper.

Nordens största flygtidskrift: 37.500 ex.

INNEHÅLL

- Sid 4: FV i 'FM 90'
- 10: LIFV, del 2
- 12: Sydfront -89
- 18: Flottiljnyheter, m m
- 26: FVRF-nytt
- 30: VM i flygfemkamp

Nr 1/90 utkommer i mars
Manusstopp för 2/90 = 90-03-19

Nr 1/90

FV-Nytt inleder 1990 lätt smygande genom att presentera den nya "stealth"-tekniken och hur den kan användas i militärt syfte. – Välkomna!

Chefredaktör & ansvarig utgivare: **BERT STENFELDT**
Redaktionschef: **GÖSTA EDWARDS**
Redaktör: **JAHN CHARLEVILLE**
Prenumeration: **GUNNEL WIRÉNIUS**

Ljungbergs Trycker, Klippan 1989-12-01-255

BIDRAG från läsekretsen välkomnas. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera allt material. – Endast "Ledaren" ger uttryck för CFV:s åsikter. För signerade artiklar svarar resp författare. för redigering och layout redaktören.

ÅTERGIVANDE av textinnehållet medges.
Källan önskas tydligt angiven.

ADRESS: ☎
FlygvapenNytt 08-788 75 69
Flygstaben/Info, Box 80004 (pren) 788 75 67
104 50 Stockholm vx: 788 75 00

Prenumerationspris 35 kr, 1990
Postgironummer 31 69 97-6
Kassa 103:6 Flygstaben

Flygvapnet i ÖB:s FM 90

I september lämnade ÖB sin perspektivplan del 2 till Regeringen. I planen, som benämns Försvarsmakt 90 (FM 90), redovisar ÖB sitt förslag till försvarsmaktens långsiktiga utformning inför 1991 års försvarsbeslut. ÖB:s förslag ansluter till ambitionsnivån i 1987 års försvarsbeslut, men fordrar anslagsökningar för försvarsmakten. ÖB-förslaget innehåller 21 flygdivisioner, dvs den nuvarande handlingsfriheten att 1991 organisera en fjärde Drakendivision kvarstår i ÖB:s förslag. (ÖB redovisade i perspektivplanens del 1 att det framtida operativa behovet är 23 divisioner.)

ÖB redovisar i FM 90 också exempel på försvarsmaktsutformningar på nuvarande ekonomiska nivå. På denna nivå blir det enligt FM 90 nödvändigt att på längre sikt minska antalet flygdivisioner, trots att Flygvapnet under de senaste 20 åren minskat krigsorganisationen med 50 procent.

Det framgår klart i FM 90, att en av orsakerna till Skandinavians ökade strategiska betydelse är flygstriidskrafternas allt viktigare roll i militära operationer och den betydelse svenskt lufterum har.

Bakom ÖB:s förslag ligger också det faktum, att under fred, vid kriser och under neutralitetstillstånd kan uppgiften att hävda vårt lufterums integritet endast lösas med bemannat luftförsvarsflyg.

● ● Regeringen har inför 1991 års försvarsbeslut bl a angivit följande säkerhetspolitiska utgångspunkter för planeringen:

"Så länge dagens grundläggande maktblockstruktur består, måste vi i vår säkerhetspolitik räkna med att utvecklingen framdeles kommer att präglas av växlingar

mellan perioder av samarbete resp spänning mellan stormaktsblocken. Sådana växlingar bör inte läggas till grund för vår egen säkerhetspolitiska planering. Den måste präglas av konsekvens och stabilitet. Kortare perioder av minskad spänning bör inte tas till intäkt för minskade ansträngningar, lika litet som ökade motsättningar mellan stormaktsblocken bör leda till förhastade eller överdrivna reaktioner på det säkerhetspolitiska området".

Regeringsanvisningarna påminner oss om nödvändigheten av långsiktighet i försvarsplaneringen. Vi bör också komma ihåg, att investeringar i nutid ger effekt först på lång sikt. Sålunda är medelsbehovet under försvarsbeslutsperioden 1991-96 för att fullfölja utvecklingen och påbörja serieproduktionen av JAS 39 Gripen detsamma, oberoende av om slutmålet sätts till 10, 20 eller 30 divisioner. Beslut om krigsorganisationens kvantitet aktualiseras först i 1996 års försvarsbeslut.

● ● Mot bakgrund av Sveriges strategiska läge är det viktigt att JAS 39-projektet kan fullföljas. Detta kräver ökade ekonomiska resurser för Flygvapnet. Men försvarsmaktens ekonomiska situation och de samhälls-ekonomiska förutsättningarna i allmänhet gör att vi måste möta framtiden med realistiska förväntningar. Vi måste fortsätta att bedriva verksamheten i Flygvapnet så sparsamt som möjligt.

Sverige har i dag ett Flygvapen som åtnjuter stor respekt i omvärlden. Just detta är syftet med försvarsansträngningarna. Vi bör göra vad vi kan för att Flygvapnet även i framtiden skall kännetecknas av en kvalificerad svensk profil i luften och på marken. ■

En specialredovining av vad FM 90 innebär i olika nivåer/operativa förmågor för Flygvapnets del återfinns på sid 4-9.

AV LARS WINBERG

Blir ÖB:s vändpunkt?

Flygvapnet i ÖB:s framtidsrapport

**FM
90**

"Försvarsmakten befinner sig i en djup och allvarlig ekonomisk kris. 1987 års försvarsbeslut kan inte genomföras med de resurser som avdelats". ★★ Så inleder ÖB presentationen av sin utredning "Försvarsmakt 90" (FM 90) som lämnades till regeringen den 20 september. FM 90 är samlingsnamnet för ett omfattande utredningsarbete som ÖB och försvarets myndigheter på regeringens uppdrag genomfört inför det kommande försvarsbeslutet – FB 91.

Att försvarets ekonomiska kris är allvarlig har också framgått av andra utredningar. Hösten 1988 lämnade ÖB Försvarsmaksutredning 88 (FU 88) och Försvarsmaksidé 2000 (FMI 2000) till regeringen. I FMI 2000 framhöll ÖB bl a att *det är nödvändigt att statsmakterna minskar försvarets uppgifter om den ekonomiska nivån inte höjs*.

Mot bakgrund av bl a FMI 2000 beslöt statsmakterna att tidigarelägga nästa försvarsbeslut med ett år till 1991 och att en **ny försvarskommitté** – FK 88 – skulle tillsättas. FK 88 har till uppgift att lämna förslag till försvarsmaktens utformning under den nya försvarsbeslutsperioden 1991-96. I januari skall kommittén lämna ett säkerhetspolitiskt betänkande. Slutrapporten skall vara klar i december 1990. Med FK 88:s arbete som viktigaste grund förut-sätts riksdagen fatta ett nytt försvarsbeslut våren 1991.

Försvarets anslag har minskat

ÖB konstaterar i FM 90, att antalet flyg- och fartygsförband minskat med omkring 50 proc och fältarmén med omkring 30 proc under de gångna 20 åren med i stort "oförändrade försvarsanslag".

Antalet anställda har under tjuugoårspe-rioden *reducerats* med 20 proc och antalet utbildningsdagar för värnpliktiga med 35 proc. Trots detta kostar försvarets personal i fast pris 4-5 miljarder kronor mer per år 1988 jämfört med 1970. Dessa pengar har det varit nödvändigt att om-fördela från materielanslagen.

ÖB sammanfattar beskrivningen av den uppkomna situationen med att kon-

statera, att de ökande kostnaderna för materiell förnyelse och för personal, be-redskap och utbildningsverksamhet till-sammans har orsakat försvarets ekono-miska kris.

●● För Flygvapnets del kan vi konstate-ra, att vi varit tvungna att *minska antalet flygdivisioner* kraftigt för att kunna upp-rätthålla den kvaliteten på förbanden som hotutvecklingen krävt. 1968 hade vi 40 divisioner, i dag har vi 20. Samtidigt inger det ekonomiska läget i JAS 39-projektet viss oro inför framtiden. ÖB och CFV an-mälde redan i januari 1989, att en förut-sättning för att projektet skall fullföljas är att Flygvapnets ekonomiska ram höjs. Om så **inte** bli fallet bör *projektet avbrytas*.

Till bilden hör också att vår ursprungli-ga planering för *stril- och bassystem* inte har kunnat fullföljas på grund av bristan-de priskompensation och kostnadsök-ningar.

När det gäller Flygvapnets driftskostna-der, har ökade löner och förmåner inne-burit en kostnadsökning från 1987 års för-svarsbeslut på mer än två miljarder kro-nor fram till 1997.

●● Sammantaget kan man med fog på-stå, att försvarets ekonomiska kris som ÖB beskriver den också gäller Flygvap-net. En **oförändrad ekonomisk ram leder till fortsatt minskning** av försvarets och Flygvapnets storlek. ÖB talar om en hal-vering vart tjugonde eller trettionde år. En sådan framtid måste förutsätta att stats-makterna *minskar försvarsmaktens upp-gifter*.

I ett internationellt perspektiv framstår bilden av eftersläpning för svenskt försvar

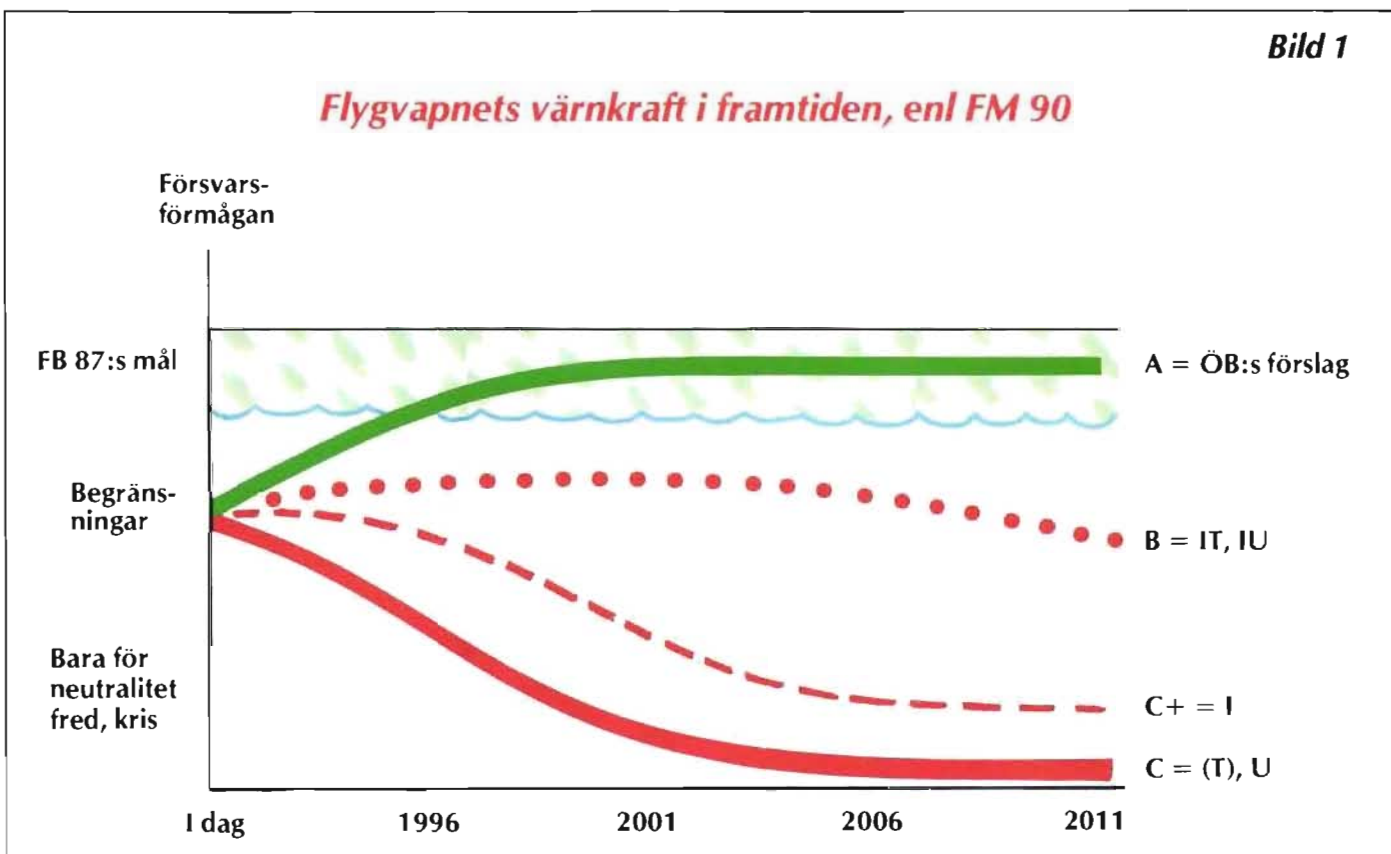
tydligt. De *flesta länder* i vår omvärld har haft en verklig *årlig tillväxt* av försvarsan-slagen på 2 till 5 proc. De har på det viset kunnat bibehålla antalet enheter och ef-terhand tekniskt förnyat dem i större ut-sträckning än vi. Under den senaste tio-årsperioden har **Sverige minskat** sina för-svarsanslag med 1,5 proc. Samtidigt har Danmark **ökat** sina med 6, Norge med 25 och Finland med 40 proc.

Inga nya säkerhetspolitiska utgångspunkter

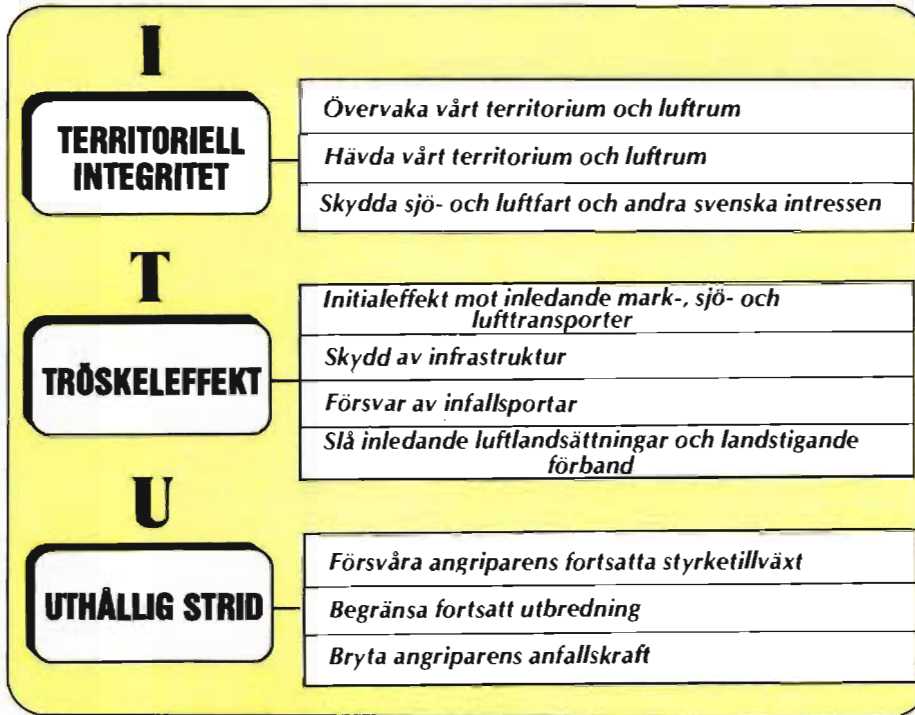
Den 16 mars 1989 fattade regeringen be-slut om anvisningar för det fortsatta arbe-tet inför FB 91. Det är intressant att nota-ra, att den säkerhetspolitiska inriktning som låg till grund för 1987 års försvarsbe-slut även i fortsättningen skall vara den viktigaste grunden för "totalförsvarets långsiktiga studier och planering inför nästa långsiktiga totalförsvarsbeslut."

Relationerna mellan USA och Sovjet-unionen är nu bättre än på länge. Men den utveckling som lett fram till dagens si-tuation är nära förknippad med den fort-satta inre politiska och ekonomiska ut-vecklingen i Sovjetunionen och Östeuro-pa. Osäkerheterna vad gäller den framtida utvecklingen inom detta område kan väntas kvarstå under lång tid.

Regeringen sammanfattar de säker-hetspolitiska utgångspunkterna med att konstatera, att vi måste räkna med att ut-vecklingen kommer att präglas av väx-lingar mellan perioder av samarbete re-spektive spänning mellan stormakts-blocken. Sådan växling bör inte läggas till grund för vår egen säkerhetspolitiska ►

Operativa förmågor

planering. Kortare perioder av minskad spänning bör inte tas till intäkt för minskade ambitioner, lika lite som ökade motsättningar mellan stormaktsblocken bör leda till förhastade eller överdrivna reaktioner på det säkerhetspolitiska området.

Lägre operativa krav måste övervägas

Redan 1988 stod det klart att de ekonomiska ramarna som avdelats i försvarsbeslutet 1987 inte skulle komma att räcka för att lösa de uppgifter beslutet innebar. I FMI 2000 redovisade ÖB problembilden i stort. Slutsatsen var, att det för att genomföra FB 87 behövs ett ramlyft i nästa försvarsbeslut samtidigt som försvarsanslagen måste öka med 3 proc årligen. Mindre ökning eller oförändrad nivå kräver att statsmakterna minskar försvarets uppgifter. (Bild 1, FV i FM 90.)

En av huvudfrågorna i FM 90 har därför varit, att lämna exempel på framtida försvarsmakter konstruerade på sådant sätt att de kan lösa en eller flera särskilt angivna uppgifter på ett önskat sätt, medan andra uppgifter eftersätts eller helt bortses ifrån.

Av många skäl är det ingen framkomlig väg att beskriva lägre ambitioner för försvaret genom att exempelvis satsa huvuddelen av ramarna på en försvarsgren eller några få vapensystem. Inte heller är det realistiskt att utgå från antaganden om att försvaret av vissa landsändar avsevärt skall eftersättas eller utebli.

●● ÖB har i stället valt att uttrycka förändringar i försvarsmaktens uppgifter i termer av "operativa förmågor". FB 87 ställer enligt ÖB analys i FM 90 tre grundläggande krav på vår förmåga. Dessa är: **Territoriell Integritet (I)**, **Tröskeeffekt (T)**

och **Uthållig strid (U)**. Genom att variera tyngdpunkterna mellan dessa och storleken på var och en blir det möjligt att konstruera exempel på försvarsmaktsammansättningar med lägre ambitioner än vad som förutsätts i FB 87. (Bild 2).

Vill man förklara det med andra ord kan man säga, att den modell ÖB valt beskriver alternativa sätt att utnyttja försvarets samlade effekt sett mot ett brett tidsperspektiv från fred över ett kris- och neutralitetsskede till krig. Genom att variera tidpunkt för detta effektuttag samt syftet och sättet att göra det, kan man beskriva olika "operativa förmågor".

Ett försvar utformat enbart mot förmågan **territoriell integritet** dimensioneras exempelvis för att verka i fred, kris och

neutralitet. Ett sådant försvars möjligheter i krig blir alltså avsevärt lägre än dagens. På motsvarande sätt profileras försvarsmaktsammansättningarna mot förmågorna tröskeeffekt respektive uthållig strid.

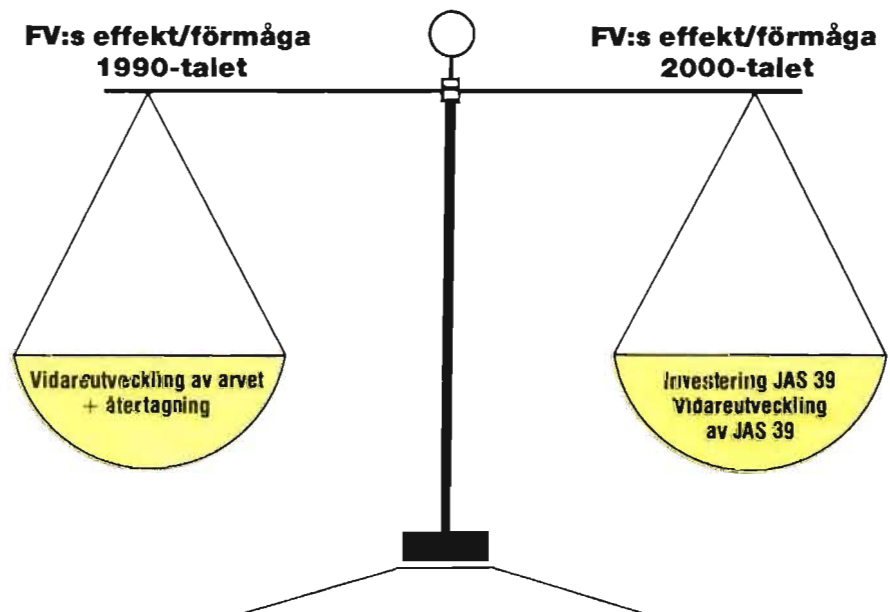
●● FM 90 visar att det med en oförändrad ekonomi (**nivå C**) blir nödvändigt att välja mellan **endera** av de tre förmågorna, I, T eller U. Med en ramhöjning och en årlig ökning på ca 2 proc (**nivå B**) kan ambitionen ökas till två alternativ, där det ena kombinerar territoriell integritet och tröskeeffekt, det andra territoriell integritet och uthållig strid. Först på ytterligare en högre ekonomisk nivå (**nivå A = ÖB:s förslag**) kan alla uppgifterna lösas, d v s FB 87:s ambitioner bibehållas!

Möjligheterna för försvarsgrenarna att konstruera lösningar profilerade mot de operativa förmågorna varierar. För Flygvapnets del anser vi, att flygstridskrafternas egenskaper gör dem särskilt lämpliga att hävda vårt territorium i fred, kris och neutralitet och att tidigt vid ett angrepp sättas in mot angriparens luft-, sjö- och marktransporter. Med andra ord kan man säga, att territoriell integritet och tröskeeffekt är de operativa förmågor som särskilt kräver starka flygstridskrafter.

Vi brukar också säga, att vår förmåga till hög tröskeeffekt är en förutsättning för att försvarsmakten i sin helhet skall kunna mobilisera. På det viset finns egentligen inget motsatsförhållande mellan tröskeeffekt och uthållig strid genom att den första faktiskt är en förutsättning för den andra.

Mot den här bakgrunden har vi också funnit, att det är svårt att konstruera profilerade exempel på framtida flygvapen uppbyggda enbart mot tröskeeffekt respektive uthållig strid. Variationerna begränsas i stort till antal och typ av vapen till flygsystemen samt till utbyggnaden av bassystemet.

Bild 3

JAS 39 – viktigaste framtidsfrågan

Flygvapnets arbete i FM 90 har till stor del cirkulerat kring JAS 39-projektet. I december 1988, samtidigt som arbetet med FM 90 just inletts, anmälde Försvarets materielverk (FMV) att JAS 39-projektet kommer att behöva ökade ekonomiska ramar. Vi kunde alltså tidigt konstatera, att ett flygvapen av dagens styrka och omfattning uppbyggd på JAS 39 kommer att kräva ramökningar som i stort motsvarar nivå A i FM 90, d v s ÖB:s förslag.

Frågan är då hur ett flygvapen på lägre ekonomiska nivåer än nivå A skall se ut. Till att börja med kan vi konstatera, att den typ av utredningsarbete som genomförts i FM 90 till stor del behandlar avvägningar mellan närtid och framtid. För Flygvapnets del handlar det om hur mycket som skall satsas på vår förmåga under 1990-talet i form av återtagning av brister och vidareutveckling av vårt fina arv i vid bemärkelse. Mot detta måste vi väga behovet av investeringar i vår förmåga omkring och efter sekelskiftet i form av både anskaffning och vidareutveckling av JAS 39 inklusive vapen och stödsystem.

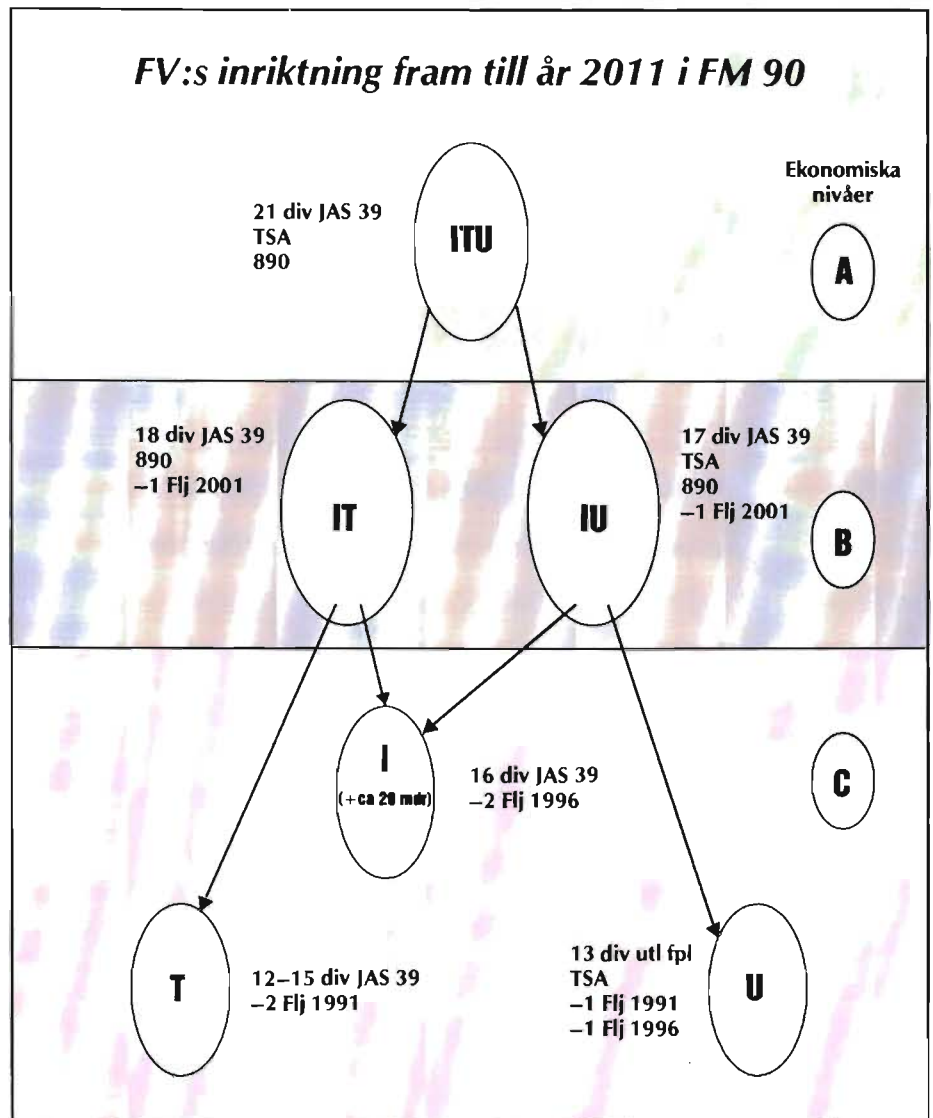
Arbetet med Flygvapnets del i FM 90 har därför till stor del gått ut på att studera alternativa avvägningar över tiden, men naturligtvis också avvägningar mellan olika system inom varje tidsperiod. De variationer som studerats har främst varit kvalitativa och kvantitativa ändringar i JAS 39-projektet. Det har också varit nödvändigt att granska konsekvenserna av att senarelägga eller helt stryka viktiga materielobjekt ur planeringen – t ex flygburen spaningsradar (PS 890) och tungt styrt attackvapen (TSA). Även fredsorganisationen – eller grundorganisationen som den numera kallas – har det varit nödvändigt att variera.

Den övergripande målsättningen med avvägningarna har varit att nå en utveckling över tiden som svarar mot angiven operativ och ekonomisk inriktning och som inte medför påtagliga effektsvackor samtidigt som handlingsfrihet behålls inför 2000-talet. (Bild 3).

FM 90 bara ett av flera underlag

Resultatet av FM 90 för Flygvapnets del sammanfattas på bild 4. Det är viktigt att komma ihåg, att FM 90 i första hand är att betrakta som en konsekvensbeskrivning av hypotetiska förändrade ekonomiska och operativa förutsättningar. FM 90 är alltså inte ett underlag för planering ur vilket statsmakterna förväntas peka ut en lösning som skall gälla i FB 91.

FM 90 skall nu granskas av försvarskommittén och utgöra ett av flera underlag inför kommitténs slutrapport. FK 88 har naturligtvis som uppgift att behandla fler frågor inför totalförsvarsbeslutet 1991 än vad FM 90 behandlar, exempelvis be-

hov av insatser inom övriga delar av totalförsvaret.

FB 91 skall avse försvarets utformning under perioden 1991-96. Men det skall också innehålla en inriktning för perioden 1996-2001. Statsmakterna har också begärt en redovisning av konsekvenserna på längre sikt av de olika exemplen. Det är därför bilden visar Flygvapnets inriktning med en så avlägsen tidpunkt som år 2011. Man måste då komma ihåg, att osäkerheterna på så lång sikt i de flesta avseenden är betydande. Dessutom förväntas minst fyra försvarsbeslut i praktiken komma att påverka försvarets utformning 2011.

Syftet med att ha detta långsiktiga perspektiv är helt enkelt att kontrollera om den planering man gör för 1990-talet skapar stora svårigheter på längre sikt, exempelvis av typen stora samtidiga behov av materielomsättning som kräver stora investeringar under kort tid.

Sammantaget kan man säga, att FM 90 är ett av flera underlag inför FB 91. FM 90 visar på konsekvenserna för försvarsmakten med angivna ekonomiska och operativa förutsättningar. Konstruktionerna av exemplen har gjorts på ett profilerat sätt för att skillnaderna skall bli så tydliga som möjligt. FB 91 kommer säkert att bli någon kombination av olika exempel från

FM 90, där statsmakterna med delvis andra utgångspunkter väljer väg.

ÖB:s förslag – nivå A – ingen upprustning

ÖB:s förslag – nivå A – innebär att 1987 års försvarsbeslut kan fullföljas. JAS 39-projektet genomförs enligt den ursprungliga planen. Inriktningen är ett Flygvapen med 21 divisioner JAS 39.

En fjärde division i J 35J organiseras vid F 10/Se S 1991. **Stril- och bassystemen utvecklas** för att möta de framtida hotförändringarna och för att tillgodose JAS 39:s behov av ledning m m. Flygburen spaningsradar (PS 890) anskaffas.

Det är **endast** på denna ekonomiska nivå sam JAS 39-projektet kan fullföljas enligt intentionerna i 1982 års riksdagsbeslut angående flygsystemet JAS 39 Gripen.

B-nivån, en handlingsfrihetsnivå

På nivå B redovisas två exempel. Avsikten är att i det ena ge avkall på förmåga vad gäller uthållighet – **exempel IT** (Territoriell integritet och tröskeleffekt). I det andra

ges avkall främst vad gäller tröskeleffekt – **exempel IU** (Territoriell integritet och ut-hållighet).

Det är viktigt att notera, att en god för-måga att värna territoriet under freds-, kris- och neutralitetsförhållanden efter-strävas i båda exemplen. ÖB lägger gene-rellt i FM 90 stor vikt vid förmågan att häv-da den territoriella integriteten, vilket le-der till stora krav på flygstridskrafterna.

Den viktigaste konsekvensen av nivå B är, att ett flygvapen av dagens styrka och omfattning i allt väsentligt kan behållas under hela 1990-talet. Därmed skapas goda handlingsmöjligheter att senare öka ambitionerna, om så skulle visa sig vara nödvändigt.

Nivå B innebär att Flygvapnets styrka och storlek på långt sikt måste minska, om inte ramarna höjs i 1996 års försvars-beslut. Jämfört med nivå A måste all ma-terielanskaffning genomföras i en lång-sammare takt, vilket betyder ökad risk-tagning redan i slutet av 1990-talet.

Exempel I utformas inte i första hand för krig

Exempel I har utformats för att skapa bäs-ta möjliga förmåga i fred, kriser och neu-tralitet. Det är framför allt förmågan att skydda vårt luft- och sjöterritorium som skall tillgodoses. Försvarsmaktens eko-nomiska ram förblir oförändrad.

För att kunna upprätthålla flygstrids-krafternas förmåga att hävda den terri-to-riella integriteten och kunna fortsätta nå-gon form av anskaffning av JAS 39 omför-delas två miljarder kronor 1991-96 och fyra miljarder kronor 1996-2001 till Flyg-vapnet från Armén.

Trots en viss förstärkning av Flygvap-nets ekonomiska ram måste antalet divi-sioner minska med början 1996, om ra-marna inte höjs i FB 96.

Anskaffning av vapen begränsas och **bassystemet** dimensioneras för uppgifter **enbart** i fred, kris och neutralitet. Det in-nebär bl a att antalet basbataljoner avse-värt minskar.

Strilsystemets förnyelse senareläggs

och inga flygburna spaningsradarsystem anskaffas.

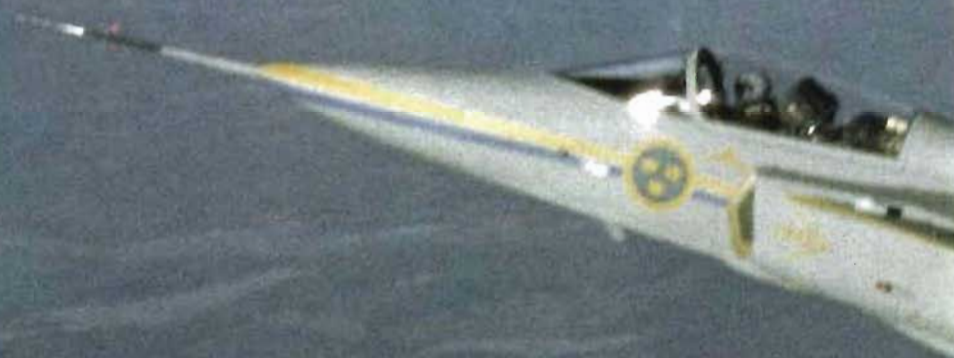
Oförändrad ekonomi = inga JAS 39 Gripen

Exempel T (tröskeleffekt) och U (uthållig strid) utgår från att Flygvapnets nuvaran-de ekonomiska ram förblir oförändrad i 20 år.

Exempel U innebär att JAS 39-projektet avbryts och att utländska flygplan anskaf-fas i slutet av 1990-talet. Organisationen reduceras stegvis. **En flottilj måste läggas ner 1991 och en 1996.** På sikt leder exem-plet mot ett avsevärt mindre Flygva-pen än i dag. Kvaliteten torde ändå kunna hållas på en acceptabel nivå.

Exempel T innebär enligt ÖB:s redovis-ning att anskaffningen av JAS 39 påbörjas. Samtidigt betonas att genomförbarheten av exemplet är osäker och att övergång till utländsk anskaffning kan behöva ske vid sekelskiftet eller tidigare.

ÖB:s beskrivning har naturligtvis som syfte att visa på de stora riskerna och den

**ÖB:s exempel I:
Ej för krigsbruk!**

Vägbassystemet – en svensk profil.

**Endast
ÖB-nivån
försvarar
innehållet
i FB 87**

Försvinner i C-nivån

Flygburen radar/PS 890

obalans som skulle uppstå vid ett försök att gå vidare med JAS 39-projektet med en oförändrad ekonomi. Att riskera att behöva avbryta projektet redan i slutet av 1990-talet samtidigt som man redan i FB 91 måste besluta om omedelbar nedläggning av två flottiljer leder till en utveckling av Flygvapnet som förhoppningsvis få politiker är beredda att ta ansvar för.

Slutsatsen av detta är att såväl exempel U som T måste bygga på utländsk flygplananskaffning. Det är i detta sammanhang värt att komma ihåg, att ÖB och CFV i januari i år anmälde till regeringen som sin uppfattning, att JAS 39-projektet bör avbrytas om Flygvapnets ram inte höjs.

Spännande tider

Den närmaste tiden – ett drygt år framöver – kommer att på olika sätt bli avgörande för innehållet i FB 91.

I januari 1990 förväntas försvarskommittén lämna ett säkerhetspolitiskt betän-

JAS 39 vår viktigaste framtid- fråga

kande som säkerligen får inverkan på FB 91.

I februari 1990 förväntas regeringen ge anvisningar för arbetet med den viktiga programplanen 1991-96, d v s första femårsperioden i FB 91. Anvisningarna kommer troligen att innehålla minst två ekonomiska nivåer. Man kan alltså inte redan i februari få en säker uppfattning om hur FB 91 kommer att se ut, men en färdriktning i stort bör det vara möjligt att utläsa av regeringsanvisningarna.

FK 88:s slutbetänkande i december 1990 kommer att vara grunden för den proposition som läggs våren 1991 inför försvarsbeslutet. Nästa höst kommer det alltså troligen vara möjligt att få en uppfattning om vart försvaret är på väg.

Det finns mot denna bakgrund goda skäl att uppmana FV-Nytt:s läsare att följa massmediernas rapportering, delta i debatten samt givetvis att läsa FV-Nytt. Det kommer att finnas flera anledningar att återkomma till Flygvapnets framtidsfrågor i kommande nummer. ■

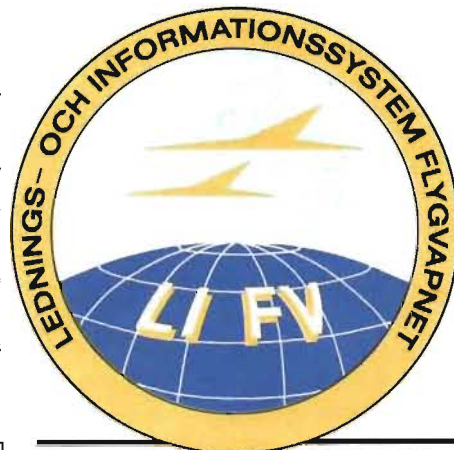

Den svenska profilen består också av Stril 90 + Bas 90

Lednings- & informationssystem för Flygvapnet

Del 2:

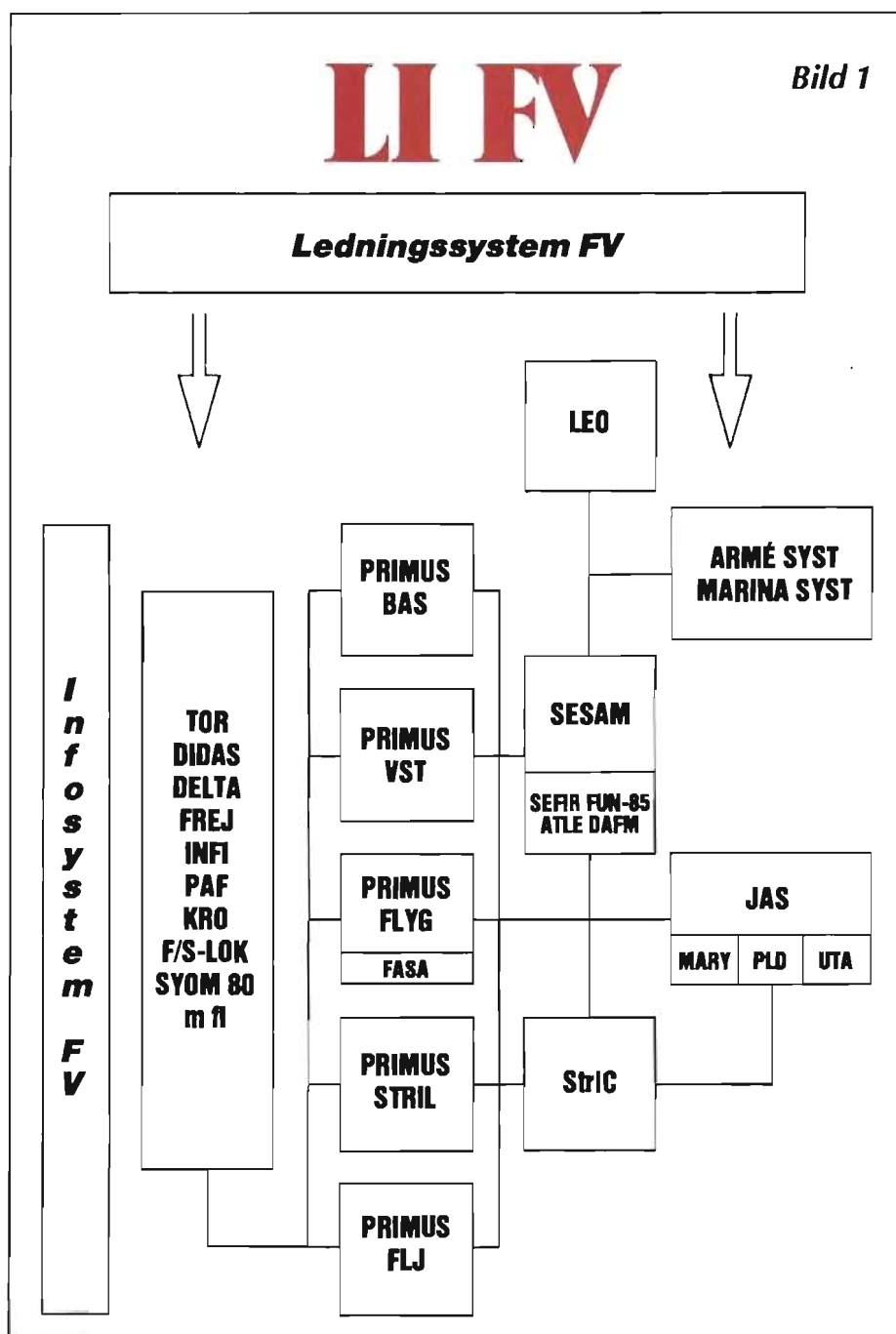
I Flygvapen/Nytt 3/89 orienterades om uppläggning och genomförande i stort av Lednings- & informationssystem för Flygvapnet (LI FV). Då presenterades några av de projekt som ingår i arbetet. Med den allmänna presentationen som grund beskrivs nedan totalbilden av hela LI FV och de viktigaste sambanden mellan olika projekt – dels sådana som vi för närvarande arbetar med, dels de projekt som är en del av det sk arvet.

LI FV

Bild 1

Av Robert Gustafsson

Ledningssystem brukar ibland beskrivas med det formelliknande uttrycket C³I, d v s "Command, Control, Communication and Intelligence". I vår begreppsvärld inom LI FV motsvaras ledningssystemet främst av de tre C-orden.

Bild 1 vill illustrera att det är ledningssystemets behov av och krav på information och informationsbehandling som skall styra informationssystemets struktur, tekniska utformning och funktion. Det är alltså stabernas och förbandens, d v s användarnas, behov av informationsstöd som skall tillgodoses med hjälp av ett informationssystem. Denna till synes självklara utgångspunkt för arbetet med LI FV har på intet sätt varit självklar vid en blick bakåt i tiden.

Många försök att bygga upp informationssystem har misslyckats på grund av att det omvända tillvägagångssättet har tillämpats, d v s först har tekniken lagts fast och sedan har användarna fått anpassa krav och behov efter de systemtekniska möjligheterna. När denna anpassningsprocess så småningom var avklarad kunde i sämsta fall tekniken redan vara föråldrad – och hela processen fick göras om från början.

● ● Uppgiften för PRIMUS/Flj är bl a att samordna och anpassa till LI FV de mängder av informationssystem som är i drift i dag, bl a vid våra flottiljer. Bild 1 visar endast några exempel på sådana system. I själva verket är alltså antalet betydligt större. Arbetet med PRIMUS/Flj avses presenteras i FV-Nytt 1/90 liksom MARY, som är ett FMV-åtagande gentemot IG JAS. Uppbyggnaden av MARY vilar på delvis samma underlag som SESAM

(verksamhetsanalyser för taktisk ledning), varför MARY har medtagits i bilden som en del av LI FV.

Bild 1 vill också visa de viktigare delarna av arvet som skall tas tillvara inom LI FV, bl a i SESAM-arbetet. SESAM är informationssystemet för taktisk ledning (E 1, sektorstab/ senare flygkommandostaber). SESAM kommunicerar uppåt med LEO (högkvarteret, milostaber) och åt sidan med samverkande informationssystem ur Armén och Marinen. SESAMS viktigaste kontaktyta är PRIMUS-projektet på förbandsnivå.

Kopplingarna mellan PRIMUS/Flyg och JAS har markerats särskilt, där JAS-rutan står för det arbete som bedrivs inom

JAS-avd i Flygstaben och där förutom MARY, PLD (JAS planeringsdator) och UTA (JAS utvärderingsanläggning) både funktionellt och helst också systemtekniskt behöver samordnas med övriga delar av informationssystemet. På motsvarande sätt måste SEFIR (informationsstöd för SestabS), ATLE (attackledningssystem) samt FASA (informationsstöd för planering av attack- och spaningsflygföretag) inordnas inom LI FV ram.

● ● Arbetet med framtagning av StriC 90 pågår ju som bäst med FS/Sekt 2 och FMV som de viktigaste aktörerna vid sidan av den civila försvarsindustrin. Behovet att knyta detta arbete till utvecklingen av LI

FV är synnerligen angeläget och avser främst, som bild 1 försöker illustrera, samordningen med JAS, SESAM och PRIMUS/Stril.

Avslutningsvis något om tidsförhållanden. En delmålsättning för arbetet är att genomföra prov med färdigställda delar av SESAM vid FMÖ-91, och med delar av PRIMUS/Bas vid KFÖ med en basbataljon samma år. Huvuddelen av SESAM (taktisk ledning JAS) skall kunna tillämpas vid mitten av 90-talet. Vid samma tidpunkt skall driftsättning av detsamma inom PRIMUS (för ledning JAS) kunna ske.

Ett komplett Informationssystem FV skall vara driftsatt vid sekelskiftet. ■

Våra ADB-systems sårbarhet måste analyseras

Ett flertal utredningar m m har visat, att nyttjandet av ADB vanligtvis är sårbart och innebär risker för den berörda verksamheten. Riksdagen har oroats och vill därför veta hur dagsläget är inom statsförvaltningen. Riksdagen har därför beslutat att alla statliga myndigheter skall analysera den rådande sårbarheten i sina system.

Generellt gäller att för att kunna hantera information på ett säkert sätt vid användning av ADB, måste man analysera vilka eventuella hot och brister som kan finnas.

Syftet med att genomföra dessa säkerhetsanalyser är att:

- ▶ Höja säkerhetsnivån vid denna enskilda myndigheten och därmed för hela statsförvaltningen.
- ▶ Få en samlad bild av ADB-säkerhetsnivån som kan utgöra beslutsunderlag för de ytterligare insatser som bör göras inom

- området.
- ▶ Få ett underlag för att bedöma vilken risk som är förknippad med en viss störning.

Regeringen föreskriver i SFS 1989:29, att myndigheterna skall:

- ▶ Analysera sådana ADB-system som är av stor betydelse för den egna verksamheten eller för andras verksamhet.
- ▶ ADB-systemen skall granskas avseende säkerhet under såväl freds- som under krigsförhållanden.
- ▶ Utarbeta planer för säkerhets-höjande åtgärder.
- ▶ Före utgången av år 1990 redovisa analysresultaten av genomförda eller planerade åtgärder till ÖB.
- ▶ ÖB har av regeringen fått i uppdrag att vägleda myndigheterna i arbetet med säkerhetsanalyserna. Vi ska också sammanställa och bedöma resultaten för att senast i juni månad 1991, till regeringen redovisa en samlad bild av säkerhetsnivån inom försvarsmaktens myndigheter.

Med anledning av uppdraget kommer ÖB att:

- Ge råd och stöd för att underlätta för myndigheterna att genomföra sina säkerhetsanalyser.
- Presentera och föreslå metoder till hjälp för att genomföra säkerhetsanalyser.
- Genomföra utbildning i ADB-säkerhetsfrågor för system- och verksamhetsansvariga, påbörjad i augusti 1989.
- Klargöra vilka krav som ställs på innehållet i myndigheternas rapportering till ÖB.

Resultatet av genomförda säkerhetsanalyser kan, förutom att höja säkerhetsnivån hos myndigheterna, också utgöra underlag för att fatta beslut om hur vi inom försvarsmakten hanterar dessa frågor på bästa sätt i framtiden.

Fortsättningsvis skall säkerhetsanalyser genomföras som en naturlig del i besluts- och anskaffningsprocessen inom försvarsmakten. ■

Fst

Militärhögskolan (MHS) har ÖB:s uppdrag att planera och genomföra en högre tvåårig försökskurs inom ämnesområdet ADB för en del av eleverna vid högre kurser 1990-92. ● MHS har lämnat förslag till kursplan m m till ÖB. ● Kursstart planeras till maj 1990 och kursavslutning till september 1992.

Kursmålet är att eleverna efter genomgången utbildning skall, liksom alla HK-elever vid MHS, ha kompetens för placering i kommandörkapten/överstelöjtnants befattningar. De skall dessutom ha särskild ADB-kompetens.

Vid val och prioriteringar av utbildningsinnehåll har integrerade

och försvarsmaktsgemensamma förhållanden fått styrande inflytande. Operativa förhållanden har tillgodosetts före taktiska. Eleverna får möjligheter att inhämta kunskaper i dessa ämnen i paritet med stabskurserna.

Den ADB-tekniska och systemvetenskapliga utbildningen skall

Ny ADB-kurs vid MHS

utgöra ett komplement till den allmänmilitära högre chefsutbildningen. Den skall integreras med denna bl a på så sätt, att sammanhang alltid skall finnas mellan tekniska problem/lösningar och taktiska/operativa krav och förutsättningar.

Kursen är försvarsmaktsgemensam och helt försvarsgrens-/truppslagsberoende. Kurslängden är 28 mån.

Det tidigare använda begreppet "ADB-kurs" leder tanken till utbildning av relativt snävt begrän-

sade specialister. Huvudsyftet med kursen är emellertid att utbilda militära chefer med förmåga att lösa komplexa problem av vitt skilda slag inom vitt skilda områden, då chefen behöver ha egna specialistkunskaper inom ADB-området.

Militärhögskolan har därför föreslagit, att kursen skall få namnet "Högre tvåårig kurs i lednings- och informationssystem", HK LI. Detta namn återger bättre utbildningsmålet/området. — ÖB har också beslutat detta.

Elevuttagning pågår i försvarsgrensstaberna. Anmäl gärna Ditt intresse. Vill Du ha fyllig information, beställ den preliminära kursplanen. Ring då: 08 - 788 93 67/50. ■

Fritz Gudmundsson

FÖRSVARSMAKTSÖVNING I SÖDRA
MILITÄROMRÅDET 1989-09-05-17

SYDFRONT-89

- FÖR SÖDRA SVERIGES FÖRSVAR

Av Hans Hagman

Så har ännu en försvarsmaktsövning (FMÖ) genomförts. Övning "Sydfront -89" ägde rum under två veckor i september. Den var indelad i tre skeden, där skede 2 (10-14 sept) var huvudskede för FV-förbanden. Sydfront 89 var den sjunde i raden av de av ÖB beordrade och prioriterade övningarna. Detta innebär att södra militärområdet nu genomfört sin andra FMÖ. Första gången var i september 1982.

Övningsledare för "Sydfront 89" var militärbefälhavaren i Milo syd, generallöjtnant **Gustaf Welin**. Inför övningen angav MB S bl a:

"Genom sitt läge vid brännpunktsområdet Östersjöutloppen med dess mycket nära kontaktlinjer mellan stormaktsblocken WP och NATO har vår del av landet mycket stor betydelse. Vårt bidrag till stabiliteten och balansen i området är viktigt och kräver ständiga insatser.

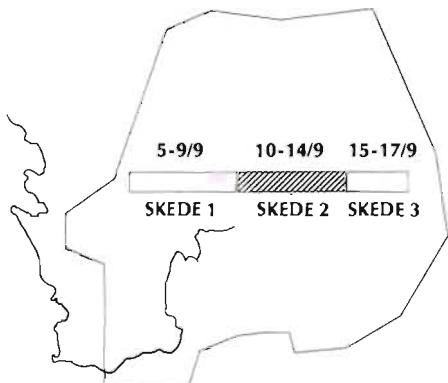
"Sydfront 89" är ett viktigt led i arbetet att säkerställa den fortsatta försvarsförmågan i detta för Sveriges överlevnad viktiga område.

"Sydfront 89" har som mål att ge chefer med staber ökad förmåga att leda samordnade operationer, att samträna delarna i krigsförband och system till fungerande och slagkraftiga enheter och att inte minst viktigt, förbättra förmågan hos enskilda soldater och sjömän i sina respektive funktioner."

Övningsändamål

"Sydfront 89" avsåg bl a att öva förband ur samtliga försvarsgrenar, vilka också skulle samverka med totalförsvaret i övrigt.

Det operativa uppspelet utgjorde en god grund för en mängd övningsändamål för FV-förbanden. Här några exempel:

- ▶ Öva C E 1 och C sektor Syd med staber i lednings- och samverkansuppgifter.
- ▶ Luftförvar med samtidigt utnyttjande av JA 37, J 35 och AJ 37.
- ▶ Genomföra tillämpade attackföretag med skarp ammunition.
- ▶ Genomföra spaningsföretag i sektor Syd med basering även i annan sektor.
- ▶ Genomföra transportflygföretag taktiskt inom eget luftförvarat område.

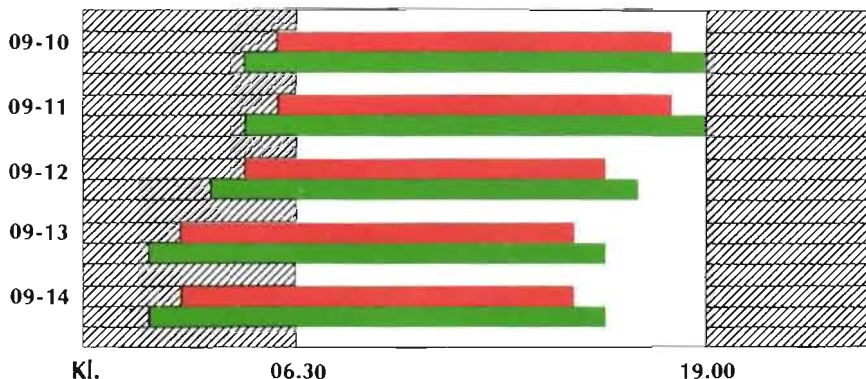
- ▶ Taktisk ledning och uppträdande av flyggräddningshelikoptrar i stridsområde.
- ▶ M m, m m.

Vädret

Övningen började och slutade med regn inklusive lokalt nedsatt sikt och låga moln. Men redan fr o m första dagens eftermiddag t o m näst sista övningsdagen rådde mycket bra väder. Planerad flygverksamhet kunde därför genomföras utan att begränsas av vädret.

Övningstider

Datum

Mörker Flygövningstid A-Tid Dagsljus

Övningsområde – luftrum

Flygövningsområdet var beläget i ett mycket komplext luftrum med bl a ett flertal flygplatser med civil reguljär luftfart och ett 20-tal skjutplatser som skulle användas under övningen. Dessutom utgjorde övningsområdet endast en del av luftförvarssektor Syd.

Dessa faktorer skapade problem. Dels förelåg samordningsproblem mellan flyg som deltog respektive inte deltog i övningen, och dels mellan flyg och skarp-skjutningar. Härutöver var det svårt att tillämpa en realistisk bastaktik p g a begränsningar i antalet tillgängliga flygbaser och övningsområdets djup.

Pga flygverksamhetens stora omfattning blev belastningen mycket hög på viss stril- och flygledarpersonal. Luftrumsfrågan måste uppmärksammas särskilt i kommande övningar i aktuellt område.

En positiv erfarenhet utgjorde "Skjutcentral Syd", som samordnade flyg och skarpskjutning. Organisationsformen bör utnyttjas i framtida större övningar.

Deltagande

"Sydfront 89" var resursmässigt en av de största av genomförda FMÖ. För FV:s del var dock "Väst 86" större såväl avseende resurser som tillämpat övningsområde.

Ca 30 000 personer deltog i övningen med drygt 3 000 hjulfordon, 225 bandfordon, ett 60-tal båtar och fartyg samt omkring 125 flygplan och helikoptrar.

Ur FV deltog C E 1, C Se S och C Se M med staber, C Se M i begränsad omfattning. Deltog gjorde också två strilbataljoner, ett flertal basbataljoner (varav två i huvudsak krigsorganiserade) samt alla flygförbandstyper. Totalt involverades cirka 4 000 personer ur FV.

Erfarenheter

När resultaten i en fredstida förbandsövning skall utvärderas måste detta ske med

försiktighet och omdöme m h t övnings- tekniska begränsningar:

- Fredstida luftrumsbestämmelser.
- Fredsmässiga flygsäkerhetsbestämmelser.
- Begränsningar av övningstiden – antal dagar, delar av dygnet – m h t resurser.
- Många deltagande enheter endast organiserade med fredsorganisations resurser.
- P g a kravet på övningsutbyte får inte bekämpningar i luften och på marken

genomslag organisatoriskt.

- Etc.

Ledning och stabstjänst

Eskaderchefens taktiska ledning fungerade väl. Återigen poängterades vikten av att ÖB-nivån finns väl företrädd i övningar av FMÖ-omfattning, så att bl a hänsyn tas till behovet av en rikstäckande fördelning av E 1:s resurser.

Chefens för sektor Syd taktiska ledning genomfördes enligt en omarbetad arbetsordning för sektorstabben, som förutsatte viss ändrad organisation och metodik. Syftet att med bl a delegering och förenklingar bättre anpassa stabsarbetet till luftkrigets tempo bedöms ha nåtts.

Sambandstjänst

"Sydfront 89" utnyttjade meddelandeförmedling med ny organisation och materiel. Förmedlingstiderna blev längre än avsett. Åtgärder är redan vidtagna för att rätta till problemen.

Vid signalkontroll på såväl flyg- som basradio har konstaterats röjande signalering vid vissa förband. Markförsvarfsförbanden har dock genomgående varit mycket signalskyddsmedvetna.

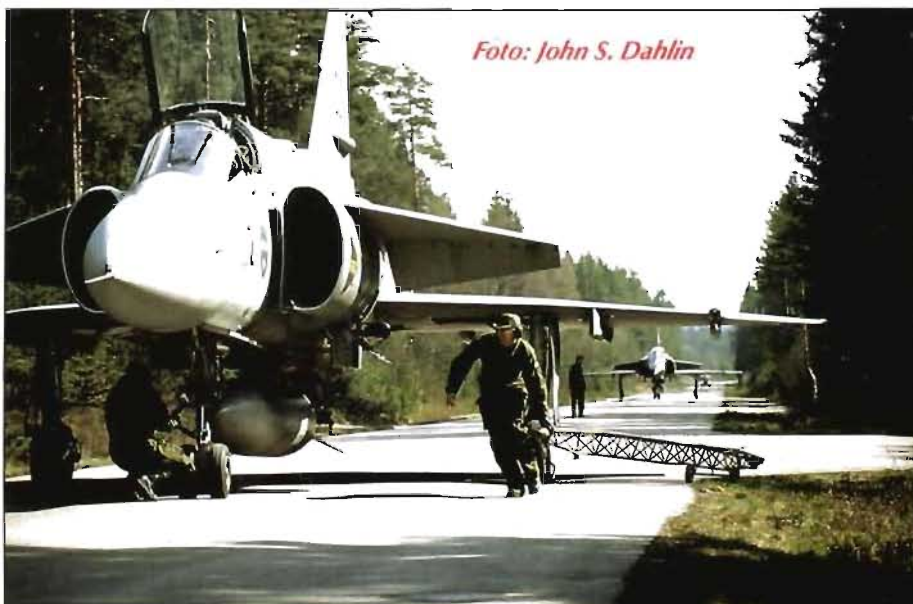

Foto: John S. Dahlin

Striltjänst

Luftbevakningen presenterade genomgående luftläget på ett bra sätt. Den optiska luftbevakningen – gynnad av det fina vädret – bidrog i stor utsträckning till den goda luftlägespresentationen.

Insatsbesluten var i stort riktiga och taktikanpassning genomfördes till rådande strilläge.

Jaktförsvaret

Divisionschefernas ledning var utmärkt och förarna förde engagerade diskussioner om taktik och uppträdande för att komma till maximal verkan. Ett mycket stort antal bekämpningslägen uppnåddes också under tidvis ganska besvärliga förhållanden.

Detta till trots erhöles förluster vid möte med "fi jakt" trots strävan att undvika dessa. Arbetet att utveckla taktiken i detta avseende måste fortsätta.

Attack

Attackflygdivisionerna kom väl förberedda och samövade in i "Sydfront 89" efter att just ha genomfört en större övning i C E 1 regi. Övningsutbytet bedöms därför ha varit gott. Inte minst har många erfa-

Foto: Richard Nilsson

renheter vunnits avseende attackens uppträdande i luftförsvaret.

Flygspaning

Företagsledningen ingav förtroende. Spaningsordrar var väl genomarbetade med bra uppgiftsställningar.

Spaningsföretagen genomfördes taktiskt riktigt m h t hotbilden.

Framförallt de yngre förarna fick nyttiga erfarenheter vid samövning med krigsorganiserade basförband.

Flygräddning

Flygräddningstjänst övades krigsmässigt i stor omfattning med insats av både HKP 3 och 4. Erfarenheterna underströk vikten av god kunskap om mark- och sjöstridsläget i aktuella räddningsområden.

Helikopterbesättningarna visade god förmåga att genomföra räddningsuppdrag och att ta hand om skadade.

Bas- och underhållstjänst

Vissa av de deltagande basbataljonerna genomförde KFÖ och övade enligt Bas 90-systemets taktiska principer.

KFÖ-bataljonerna betjänade också jakt ▶

Kvinna som man – dag som natt
= Flygvapnet i verksamhet.
Året om.

Foto: Ivar Blixt

Foto: Ivar Blixt

T v: AJ 37 Viggen klargörs vid krigsbas.

på sidobaser. Man hade förberett sig väl för uppgiften och verksamheten fungerade därför bra på respektive bas.

Övade markförsvarsplutoner visade god förmåga i många avseenden. Utnyttjande av hund i bevakningstjänsten behöver överses.

Flygsäkerhet

Flygsäkerheten var hög under övningen. Detta har sannolikt sin grund i personalens engagemang och kunnsighet samt att vädret var mycket bra.

13 driftstörningar rapporterades, varav tre orsakades av fågelkollisioner. Den allvarligaste av dessa skedde med en SF 37 som på 200 m höjd och fart 900 km/h kolliderade med en stor fågel. Kollisionen orsakade huvsprängning. Föraren (som undkom oskadd) lyckades landa på Kalmar flygplats utan ytterligare skador på flygplanet. **Bra gjort!**

Övriga två fågelkollisioner orsakade smärre plåtskador på ett flygplan och motorbyte på ett annat.

Ett tjugotal bullerklagomål från allmänheten inkom under övningen. Några all-

Svenska försvarsprofiler

**Alert
personal
Flygplan
Vägbaser**

Foto: Anders Nyfén

Foto: Richard Nilsson

Ovan: + t v: Skånsk J 35 Draken under landning och klargöring.

varliga skador har dock inte uppkommit i sammanhanget.

Slutsummering

Den sjunde försvarsmaktsövningen är genomförd. Nu återstår det omfattande och viktiga arbetet att på olika nivåer analysera och ta vara på erfarenheterna. Detta görs inte minst i förberedelserna inför nästa FMÖ, vilka redan har kommit en bra bit på väg!

Slutligen några citat ur MB S dagorder som sändes ut efter genomförd övning:

"Övningsförutsättningarna har varit goda. Förberedelserna har varit både grundliga och förutseende. Övningsledare med staber har lett verksamheten på ett skickligt sätt. Vädret har mestadels varit gynnsamt."

"Jag har sett otaliga exempel på vilja och framåtanda hos både enskilda och förband."

"Syftet att samtrimma staber och förband på olika nivåer inom ett operativt system i ett läge som avser avvärjning och insats mot kustinvasion har uppnåtts." ■

Tankar och synpunkter kring ledarskap från deltagare i KLLOK 89 (Kurs i ledarskap för lärare och kurschefer).

Ar MÄNNISKAN försvarets viktigaste "motor"?

Av Per-Arne Wahlund

Den militära organisationen, dess utrustning och förberedelsearbete är bara en gemensam grund inför det kaos, som kan komma. Om det blir krig, blir det nog inte som man förväntat sig och övat för. Soldater och chefer måste kunna möta det oväntade och svåra, strukturera det och handla.

Öva mod är inte att ta bort sin rädsla, snarare öva att klara en uppgift med sin rädsla. Att öva det oväntade är inte att göra det oväntade väntat. Det ovissa – att kunna stå ut med det, att leva med det och att fungera trots det.

Krigets krav är kanske så mycket svårare och mera ostrukturerade än vi någonsin trott. Man måste öva med misslyckanden för att kunna undvika att misslyckas; måste få analysera hämnd och hat, genom ökad medvetenhet få möjlighet att följa de folkrättsliga reglerna. Krigets krav? Först när de är analyserade och accepterade av oss kan de vara grund för utbildningen.

Förändringens vind blåser ständigt över försvarsmaktens organisation. Förändringar ingår som en naturlig del av verksamheten. Enligt ÖB:s grundsyn måste denna också kännetecknas av stabilitet. Förändringarna måste därför genomföras utan tidspress och i samarbete med de berörda. God förändringsberedskap är en förutsättning för att försvarsmakten skall kunna lösa sina uppgifter. I fred och i krig.

●● **Tillvarata resurser.** – Dagens försvarsdebatt handlar mycket om ekonomi och materiel, väldigt litet om människan och utbildningen.

En modern planeringsmodell, inspirerad av de framgångsrikaste företagens sätt att arbeta, säger att man skall börja med värderingarna, komma överens om dem. "Människan är försvarsmaktens viktigaste tillgång" är en värdering, stadfast i inledningen till ÖB:s grundsyn på ledning och samarbete.

Sedan, som steg 2, skall man bestämma hur det skall synas i det praktiska handlandet, att man verkligen har dessa värderingar.

Hur syns i vardagens handlingar, i debatten, värderingarna enligt ÖB:s grundsyn? Har människan glömts bort som en resurs? Ser det inte faktiskt ut, som om det vi tycker vara viktigast är pengar och materiel?

Ett krig ställer stora krav på cheferna på alla nivåer. De måste utbildas så att de blir initiativrika, kreativa, handlingskraftiga och accepterade ledare.

Dagens ledarskapsutbildning vid våra militära skolor har hög kvalitet. Chefer och utbildare får en bra utbildning. Men när dessa välutbildade kommer ut från skolorna och kurserna, tar organisationen i övrigt emot dem då som det kvalitetstillskott de är? Kanske måste organisationen göras bättre beredd att ta emot dem. Att ta vara på det kapital som god utbildning skapat är en stor, billig, alltför ofta dåligt utnyttjad effektiviseringsmöjlighet.

●● **KLLOK 89 i stort.** – För mig började KLLOK med en veckas hemstudier av bl a Knud Illeris bok "Problemorienterad och deltagarstyrd undervisning". Vid den tidpunkten verkade boken mest som en samling bra men svåra visioner.

Veckan därefter skedde inryckningen, till MHS vid Valhallavägen i Stockholm, trots att kursen skulle hållas på Gällöfsta utanför Kungsängen. Tisdagen den 16 maj anlände med andra ord en deltagarförvirrad infanterikapten till MHS, totalt ovetande om varför dit och där. Avprickning och ivägskickning på fotmarsch till Karlbergs slott tillsammans med två andra deltagare.

På Karlberg blev det att gå ännu mer, ett sk walking rally. Men efter detta kom så förflyttning till Gällöfsta, med buss tack och lov.

KLLOK

Kurs i Ledarskap för Lärare Och Kurschefer.

Syfte: Ge kompetens att vara lärare i ledarskap på OHS-, KHS- och MHS-nivå. Ge ökad kompetens och fördjupad insikt i att som chef och utbildare utöva ledarskap i enlighet med ÖB:s grundsyn på ledning och samarbete inom försvarsmakten.

Ur utbildningsmålet: "...funktionellt uppträdande under ovissa och extremt pressande förhållanden", "leda diskussioner i militär yrkesetik", "utnyttja grupp som inlärningshjälpmedel".

Kurslängd: 10-14 veckor, varav cirka hälften på hemorten och hälften i internat.

Genomförda kurser: Hittills åtta, den första vintern 1980/81 inför NBO med dess kraftigt utökade volym ledarskapsutbildning, den senaste maj-augusti 1989.

Kursplatser: MHS (1980/81), Karlberg (1982/83 och 1984), Gällöfsta (f o m KLLOK 1985).

Antal deltagare: Ca 30 per kurs, ur samtliga försvarsgrenar; olika åldrar, grader, skolnivåer, tjänstgöringsplatser.

Kurskonstruktör: FOA:s beten-
devetenskapliga institution i
samarbete med försvarsgrenar-
nas representanter.

Kurschefer: Övlt Håkan Wahlström (1980/81), övlt Bertil Nelson (1982/83), övlt Lajos Gredinger (fyra kurser), övlt Nils Schöldt (1987), mj Curt Temin (1989).

Kursanordnare: MHS (1980/81 och 1989), CA (övriga år). Kursledning: Utöver kurschef representanter för försvarsgrenarna och, t o m KLLOK 1987, FOA. Som lärare och föreläsare dessutom externa resurser. Försvarsgrenarna finansierar KLLOK i proportion till antalet deltagare (t ex Armén 18/30, Marinen 5/30, Flygvapnet 7/30).

Nästa kurs: Förslag föreligger att KLLOK 90 genomförs på Gällöfsta och i MHS regi 1990-04-17--07-06 med uppehåll för SÖB o dyl.

Där följde de närmaste dagarna sk teamutbildning. Jag lärde mig den veckan vikten av att öva på att möta det oväntade och jag fick känna på den kraft det finns i en metodiskt uppbyggd och intrimmad grupp.

●● **Deltagarstyrning.** – Veckan därpå ägnades åt konstruktion av deltagarstyrd utbildning med planering av följande fyra veckor (två hemstudie- och två Gällöfsta-veckor) som yttre mål. Nu började man förstå djupet i boken som lästs hemma. Veckan var mycket jobbig men mycket nyttig. Man började inse att deltagarstyrning ger effektiv och rik kunskapsinhämtning.

Så var det hemstudier igen, om etik och moral, stress och stridsreaktioner. Massor av litteratur som skulle läsas. Den följande, således tredje Gällöfsta-veckan inleddes av fältbiskopen Bengt Wadensjö och docenten Sten Philipson om etik. Gruppbearbetningar och nya föreläsningar följde omväxlande under veckan, så som deltagarna önskat. Vad jag lärde mig denna vecka var förstas en hel del om ämnena men framförallt om deltagarstyrd undervisning. Jag kände, att detta kan vara rätta sättet för utbildning av chefer.

●● **Chefen och ledarskapet.** – Och så åter en veckas hemstudier, nu i ämnena planering, utvärdering, organisation m fl. Förste föreläsaren utifrån under den följande fjärde gällöfsta-veckan var ekon dr hc Hans Cavalli-Björkman, som också besökte och diskuterade med var och en av våra fyra grupper under bearbetningen av det presenterade stoffet. Bland de andra föreläsarna under veckan var idrottspsykologen Eva Rusz,

som mycket givande pratade **psykisk beredskapsträning** PBT, förvisso ett ämne i tiden. Psykisk träning ingick förstas i kursen, orienterades om, övades och fanns dagligen avsatt tid för liksom för den fysiska.

Huvudtemat för kurstidens återstående tre veckor, en hemma och två på Gällöfsta, var den bok som enligt ÖB och försvarsgrenscheferna skall vara vägledande för ledarskapet inom försvarsmakten i krig och fred: CHEFEN OCH LEDARSKAPET. Till hjälp ordnades bl a en paneldebatt med general ur Armén, amiral ur Marinen och general ur Flygvapnet. Ytterligare en paneldebatt, med deltagare på bataljonschefsnivå, genomfördes också. Många aktuella problem belystes men också visioner om framtida ledare och chefer.

De sista dagarna ägnades åt sk skarpa arbeten (som bl a resulterade i att en grupp tog initiativet att på avslutningsdagen för ÖB personligen presentera ett förslag till metod och äntligen för ÖB:s grundsyn att genomsyra organisationen) samt till utvärdering. Slutats: KLLOK är, tror jag, en mycket kvalificerad utbildning av chefsutbildare.

●● **KLLOK** har för mig inneburit en **milstolpe**, inte bara i min militära yrkesutövning utan även i mitt liv. Kursen har gett mig ökad insikt om hur ledarskap kan bedrivas. Jag hoppas att man tar emot oss KLLOK-deltagare på våra arbetsplatser. Inte som ledarskapsorakel som skall rasera och bygga nytt, utan som kunskapsstillskott av vikt för allas vårt arbete med att förbättra, utveckla, leva upp till värderingen att: **Människan är försvarsmaktens viktigaste tillgång.** ■

Årets riksstämman för Frivilliga Motorcykelkårernas riksförbund avhölls på Karlbergs slott i Stockholm. Man celebrerade där även organisationens 60 års jubileum. Att FMCK är ett etablerat namn inom försvarsmakten och i motorcykelvärlden råder det ingen tvivel om. Riksstämman hade samlat 100 delegater från 23 kårer från Malmö i söder till Kalix i norr.

Foto: Rune Rydh

Carina snabbt populär

F 13 har anställt FV:s första kvinna i drivmedelsförrådstjänst. **Carina Bergsten** heter flickan. Hon har en gedigen utbildning och erfarenhet av tunga fordon, bl a som bilkårist och bussförare vid SJ. Carina har genomgått FV:s centraliserade drivmedelsutbildning. Hon är nu i full verksamhet vid drivmedelsförrådet och en omtyckt lagmedlem på Brävalla. ■

Yngve Lundkvist

Bland de som uppvaknade sågs Chefen för Flygvapnet, som överlämnade FV:s standar. Chefen för Armén sa i sitt tal, att han inte bara ser FMCK som en försvarsorganisation utan även som en organisation med en viktig uppgift i det ungdomsvårdande arbetet. C A överlämnade en sabel som vandringspris tilldelas den kår som varit "BÄST PÅ HUGGET" i avtalsteckning.

Vid FMCK:s riksstämman avgick **Göran Tollin** efter 14 år som riks-kårchef och styrelseordförande i FMCK. Tollin var tidigare sekreterare i fem år.

Till Göran Tollins efterträdare

som riks-kårchef valdes överste-löjtnant **Rolf Kaméus** från Skövde.

C A (t) gratulerar FMCK och tackar dess avträdande riks-kårchef, Göran Tollin.

Allmänna Försvarsföreningen (AFF) jubilerar 1990 – fyller 100 år

Föreningens målsättning är i dag lika aktuell som 1890. AFF har till ändamål att skapa insikt om Sveriges säkerhetsproblem och om behovet av ett starkt totalförsvar till tryggnad av vår frihet och fred. Föreningen arbetar på ideell grund och är helt fristående från myndigheter och politiska partier.

AFF medverkar aktivt i den säkerhets- och försvarspolitiska opinionsbildningen och stimulerar till debatt i första hand genom tidskriften "Vårt Försvar". I aktuella frågor ordnas debatter, såväl i Stockholm som på andra håll i landet, öppna för föreningens medlemmar och andra intresserade.

AFF är Sveriges äldsta och i sitt slag enda allmänna totalförsvarsförening, i vilken alla svenskar inbjuds att vara medlemmar, särskilt välkomnas ungdomar.

AFF har inga statsbidrag utan är helt beroende av enskilda bidragsgivare. Medlemsavgiften är endast kr 75 och i denna ingår tio nummer av AFF:s tidskrift "Vårt Försvar". Föreningen är organiserad i länsorganisationer med centralkansli i Stockholm.

Under jubileumsåret erbjuds medlemmarna boken "Försvar för Frihet och Fred" för blott kr 75 (i stället för ordinarie pris kr 150).

Inför jubileet genomför AFF följande aktiviteter:

- ▶ Boken "Försvar för Frihet och Fred".
- ▶ Säkerhetspolitiska debatter i länsorganisationerna.
- ▶ Film om totalförsvaret under de gångna 100 åren.
- ▶ Litografi över "Dalarö skans" av konstnären Gunnar Brusewitz.
- ▶ Pristävling 1, bästa uppsats i ämnet "Hotbilden mot Sverige år 2000".
- ▶ Pristävling 2, tävling för elever i grundskolans högstadium om Sveriges säkerhetspolitik och totalförsvar.
- ▶ Jubileumshögtid i Stockholms stadshus, lördagen den 15 september 1990, i närvaro av kungaparet, prins Bertil och prinsessan Lilian, representanter för riksdag, regering och totalförsvarsmyndigheter m fl.

Jag önskar bli medlem i
Allmänna Försvarsföreningen (AFF)

Antal kr:

Medlemsavgift för enskild person
lägst kr 75 per år _____

Medlemsavgift för juridisk person
lägst kr 500 per år _____

Medlemmar får varje år gratis 10 ex av
AFF:s tidskrift "Vårt Försvar"

Jag beställer

Antal:

ex av jubileumsboken à kr 75
(för medlemmar) _____

ex av jubileumsboken à kr 150
(för icke medlemmar) _____

ex av jubileumsboken i bibliofilband
för à kr 300 _____

videokassett(er) av filmen "Vårt totalförsvar
under 100 år" à kr 200 _____

litografi(er) med motiv "Dalarö skans"
Gunnar Brusewitz à kr 1.500 _____

Tacksam för att Din beställning insänds snarast.
Leverans av beställd materiel sker mot postförskott
under våren 1990. Summa kronor _____

Övriga önskemål:

För drygt ett år sedan, den 2 maj 1988, tog chefen F 13, överste 1. Herman Schulz, det första spadtaget till ny stabsbyggnad för "F 13 Gotland". En ny resurs för hela Flygvapnet. Byggnaden har i år tagits i bruk. Den 20 juni var det officiell invigning.

F 13G moderniserar – bra för hela FV

Byggnaden är mycket innehållsrik. Den har kommit till för att ge hela FV ändamålsenliga lokaler när olika förband gästar Gotland. Incidentberedskapen utnyttjar ju Visbybasen stor del av året. Både flygande och markpersonal har tillgång till lokaler jämförbara med vad de är vana vid från hemförbanden.

Bra exempel är ordersal och expeditioner, omklädningsrum med duschutrymmen. Flygande personal får sina flygdräkter torkade och ventilerade. Vpl har eget om-

klädningsrum och uppehållsrum. Till och med motionsrum. En stor nyhet för oss "gotlänningar" är tillgång till matsal och mässutrymmen och därmed MKG:s militärrestaurangs mycket goda mat. Byggnaden kröns av ett torn. Det är dock inte avsett för trafikledning utan är en resurs för väderobservation. Basen ligger nära havet med risk för snabba väderförändringar och därmed behov av att kunna se ut över omgivningen.

För övrigt är byggnaden miljövänlig och försedd med värme-

pumpar. Total kostnad 20 miljoner, varav ca 11 miljoner på enbart stombyggnaden. Övriga kostnader inkluderar VA och markkostnader m m. Resultatet har blivit en mycket bra arbetsmiljö.

Allting är dock relativt. För ca 20 år sedan skrev dåvarande chefen för F 13G, major Sven-Erik Persson, i FlygvapenNytt "F 13G rör på sig". Det rörde sig då om att flytta från Tingstäde till Visby. Luftfartsverkets gamla flygstation hade ställts i ordning för F 13G.

"Ljusa och trevliga arbetslokaler i 'riktig' flygmiljö. Före detta trafikledartornet blev ett trivsamt dagrum med fin utsikt över flygplatsen och dess livliga trafik. Det säger sig självt att personalen är glad över att få arbeta i denna förnämliga flygmiljö. Det bidrar på sitt sätt till att F 13G på ett effektivare sätt skall fylla sin uppgift i luftförsvaret."

Men verksamheten förändras och därmed kraven på ändamålsenliga lokaler och bra arbetsmiljö. De kraven är väl uppfyllda i dag. Förutsättning finns alltså för fortsatt effektivitet i luftförsvaret.

Till sist: Verksamheten på Gotland berör, som nämnts ovan, hela FV i samband med beredskap och övningar m m. Gotland ligger ju som ett stort hangarfartyg i ett

intressant och händelserikt område. Men Gotland är mer än så. Det är åtskilliga besök som gästar Gotland. Fältövningar, studiebesök, trivselresor m m, m m. Vi på Gotland hälsar alla välkomna. Men Gotland finns hela året, inte enbart maj och juni.

Bo Fransson

Ovan: C MKG, gen mj Sven-Åke Jansson, överlämnade ett mullebarsträd som gåva vid invigningen. På bilden assisterar C F 13 öv 1 Herman Schulz och platschefen mj Bo Fransson, vid planteringen. – Nedan: Byggnaden sedd från SpaningsVigg.

På omstående sida beställd materiel m m sänds mot postförskott till

Titel, namn (företag)

Adress

◀ Postnr och postadress

Brev-
porto

Allmänna Försvarsföreningen
Riddargatan 13
114 51 Stockholm

Efterlevande make/a och barn

efter avlidna yrkesofficerare av kaptens eller högre tjänstegrad (motsvarande enligt tidigare gällande befälsordningar), som är i små omständigheter, kan efter ansökan få understöd från H.M. Konungens Militärhospitals- och medaljfonder med för närvarande ca 8 000kr/år.

Upplysningar lämnas av redogöraren överste Bengt Colliander, Karlavägen 76, 114 59 STOCKHOLM. Telefon: 08-661 75 93.

Nya målflygplan:

Målen flyger 5 m ö h

I slutet av september levererade AB Nyge-Aero två nya målflygplan (typ Learjet) till Försvarets Materielverk (FMV). För 50 milj kr har nu Armén och Marinen fått flygplan som kan bogsera mål på bara några meters höjd i en hastighet av 700 km/h.

Nyge-Aero, som 1985 erhöll kontraktet att utföra målflyg för försvaret (Armén & Marinen), har nu slutit ett nytt 6-årigt målflygkontrakt med FMV, gällande från den första januari 1990. Den totala kontraktsumman uppgår till ca 250 miljoner kr.

Kontraktet innebär att AB Nyge-Aero årligen utför 5000 timmar målflygning för Armén och Marinen med specialutrustade turbo-propflygplan och två jetflygplan. Genom kontraktet tryggas sysselsättningen för ca 60-talet anställda. Målflyget bedriver sin verksamhet över hela landet med baser i Luleå, Gävle, Nyköping, Visby och Malmö/Sturup. På baserna finns både flygplan och personal stationerade.

FMV köper de båda planen för att träna upp skjutskickligheten hos luftvärnsförband och Marinen. Planen kan bogsera olika typer av mål som föreställer anfallande flygplan och robotar.

Precis som en verklig fiende är planen utrustade för att göra det

svårt för de svenska försvararna. Hög fart, låg flyghöjd och inbyggd radarstörning är några av de hinder som svenska försvaret måste räkna med i ett verkligt anfall.

●● De nya flygplanen av typ Learjet 35A skall ersätta de jetflygplan som använts under många år. De äldre flygplanen har haft begränsad aktionstid, då de varit försedda med första generationens jetmotorer med hög bränsleförbrukning.

Learjet-flygplanen är försedda med moderna fan-motorer som väsentligt ökar aktionstiden på låg höjd och är dessutom betydligt tytare.

De två Learjet har genomgått omfattande modifieringar för att bli så allsidigt användbara som möjligt. En hydrauliskt driven vinsch har installerats i kabinen. Denna möjliggör in- och utvinschning av s k korvmål med upp till 7 000 m wire-längd. Flygplanets hydraulsystem har därför modifierats för ökad kapacitet.

KURT ARONSSON (F 6) gratuleras till sin fina fjärde plats i militära VM i maratonlöpning, som avgjordes i Italien. Minns i september... (Kurt t v flankeras av femman Sune Hedin, 1 2.)

Svenska Värnpliktsofficersförbundet (SVOF) har i samband med organisationens förbundsråd i Stockholm den 21 oktober 1989 gjort ett uttalande som riktade sig till Försvarsutskottet och samtliga riksdagspartier. Som information till alla medlemmar i FV:s frivilligföreningar sammanfattas uttalandet här.

SVOF kräver bl a:

- ▶ att hela vårt land skall kunna försvaras;
- ▶ att någon ytterligare urholkning av försvarsmakten *inte* får ske, eftersom det allvarligen skulle försvåra det värnpliktiga befälets förutsättningar att fullgöra sina viktiga uppgifter i den svenska försvarsmakten;
- ▶ att riksdagen och regeringen visar tilltro till den militära ledningen – som man själv tillsatt –

Flygkroppen har försetts med utbyggnader och har i botten öppningsbara luckor genom vilka målen kan bytas efter sönderskjutning eller när annan typ av mål önskas för fortsatta uppdrag.

Vingarna har förstärkts för att elektronisk störutrustning av varierande slag skall kunna bäras under vingarna. I dessa vingförstärkningar kan även luftturbindrivna vinschar monteras. Förstärkningarna är gjorda för vikter upp till 450 kg per vinge.

I modernt luftförsvar ingår laserutrustning av diverse utföranden.

Värnpliktsofficerarna ställer krav

och litar på dess förmåga att rätt beräkna kostnaderna för det svenska försvaret;

- ▶ att försvaret i fortsättningen erhåller anslag som motsvarar ÖB:s framlagda kostnadsnivå, den s k A-nivån;
- ▶ att bevara friheten och oberoendet måste få kosta!

SVOF är en riksorganisation för det värnpliktiga befälet och medlemmarna representerar olika yrken i samhället. Organisationen är partipolitiskt obunden.

Av antalet befäl i den svenska krigsorganisationen är ungefär 91 proc värnpliktigt befäl, 4 proc reservofficerare och 5 proc yrkesofficerare. ■

För övningar används oftast lågefektlaser av säkerhetskäl. Vid sådana övningar erfordras reflekterande prismor. Flygplanet har därför försetts med in- och utfällbara laserprismor.

Flygplanets utrustning för övrigt omfattar modern kommunikations- och navigeringsutrustning som naturligtvis tillåter start och landning under alla väderförhållanden.

●● Flygplanen är begagnade. De har tidigare fraktat välbeställda affärsmän i USA. I våras köptes de in och modifierades för åtskilliga miljoner för att bli målbogserplan i högprestandaklass.

– De här flygplanen kommer att kunna bogsera mål som inte går mer än 3-10 m över vattenytan, säger Nyge-Aeros VD Anders Wincent. Planen flyger förstås lite högre än målen.

Ett av flygplanen får Nyköping som huvudbas, medan det andra hamnar i Malmö.

AB Nyge-Aero opererar ett 15-tal målflygplan och bedriver målflygverksamhet också för utländsk försvarsindustri samt målflyg för det holländska och belgiska försvaret. ■

Red.

Foto: Bo Dahlin

UTNÄMNINGAR

Regeringen har utnämnt försvarsattachén hos överbefälhavaren, överstelöjtnanten i Flygvapnet **Mats Björling**, att fr o m den 1 november 1989 vara överste i Flygvapnet.

Regeringen har utnämnt sektionsschefen hos överbefälhavaren, överstelöjtnanten i Flygvapnet **Hans Wärn**, att fr o m den 1 oktober 1989 vara överste i Flygvapnet

Ny skolchef

Regeringen har utnämnt överingenjören vid försvarets materielverk (FMV:F), överstelöjtnant **John Hübber**, att fr o m den 1 oktober 1989 vara överste i Flygvapnet.

Till ny chef för Flygvapnets Krigshögskola (FKHS) i Uppsala har CFV utsett överstelöjtnant **Klas Gröndahl**. Gröndahl efterträder överstelöjtnant **Per-Olof Persson**, som tillträtt tjänst vid Försvarshögskolan (FHS).

– Jodå, lägg gärna på mer självstudier och applex på kvällstid. Kursen är kort och det mesta känns viktigt. ★ Den uppmaningen fick kursledningen vid FKHS efter Flygvapnets första högrekurs för reservare. Det tyder på ett uppdämt utbildningsbehov och stort intresse av att gå vidare som reservofficer.

14 löjtnanter från strilfacket, sambandsidan, trafikledning och flygsamverkan var "försökskaniner" vid premiärkursen hösten -89. Utbildningen har tre steg:

- 1) Två veckors AU-skede vid F 20.
- 2) Efter ytterligare några veckors vidareutbildning vid resp fackskola befordras eleverna till kapten.
- 3) Efter KFÖ eller motsvarande ska de kunna krigsplaceras på nivå 5, alltså som kompani- chefs ställföreträdare eller liknande befattning.

Tre kvinnor och elva män från sex flottiljer bänkade sig framför kurschefen major Lennart Carlsson, som naturligt nog lagt schemats tyngdpunkt på taktik – luftförsvar, bas, attack och spaning. – Vidare ingick ledarskap, försvarskunskap, underhållstjänst och administration med stabstjänst och und/säk-orientering av Säpo.

Mot försöfnings insattes idrott och alltför kompakt korvstoppning motvekades med filmer och applex. Dessutom visades fackanknutna filmer på kvällstid.

FKHS, HK ROK -89/elever och lärare. Fr v övre raden: Kristina Bergendal, Conny Nord, Olof Karlström, Jan Ridenfeldt, Leif Holmqvist, Lars Niklas-son, Björn Arvidsson, Mats Lindholm, Håkan Höjer & Fredrik Lundström.

FV i Libanon

Cirka 60 soldater tillhörande Flygvapnet har varit verksamma i den Svenska FN-bataljonen i Libanon i olika befattningar – främst som vakt- och hundförare. Ett antal yrkes- och reservofficerare har tjänstgjort i olika stabsbefattningar. Tjänstgöringstiden präglades av god kamratanda och stimulerande arbete.

För att stärka gruppgemenskapen bland FV:s personal inbjöds samtliga till en träff den 26 augusti på Carl Gustav Camp i Naqoura. Ett annat syfte var att informera om olika utbildningsvägar inom för-

svaret samt att marknadsföra den frivilliga utbildningen inom FBU.

Välkommen som "första reserv"

Det är givetvis svårt att på bara två veckor hinna fördjupa elevernas ämneskunskaper över ett så brett fält. Elevernas bakgrund och förkunskaper varierar efter fack och civilt yrke. Här fanns forskare, datautbildare, lokförare, trafikledare, valutahandlare, högskoleingenjörer och ekonomer.

Skolledningen var nyfiken och lyhörd inför utvärderingen. Men kritiken blev mild. Den inriktades mest på att höja nivån och takten några snäpp:

"Bra och kompetent lärarkår. Nyttigt med olika elevbakgrund. Kunskaper korsbefruktar. Vi är vana att hantera information, ge oss mer självstudier. Låt oss köra applex på kvällstid, så hinner vi mer på dagarna." – Så löd några av synpunkterna från pionjärcursen.

– Jag noterar med nöje detta, sade C F 20, överste Jan Westberg. Då får jag väl också lämna ut era telefonnummer till nästa kurs, om de skulle tycka det blir jobbigt ...

Leif Holmqvist

– Nedre raden fr v: Eva Johansson, Sören Nilsson (lärare), Jan Westberg (C F 20), P-O Persson (dåv C FKHS), Arne Wessner (lärare) & Gunilla Runberg.

Ca 20 personer hade möjlighet att delta.

Träffen rönt stor uppskattning bland de deltagande och många fick bl a tillfälle att berätta erfarenheter från olika grundutbildningar, KFÖ:n och tidigare FN-tjänst.

FV-personalen håller hög klass och utför sina arbetsuppgifter mycket bra. Vid bl a tävlingar i hunddressyr m m i Norbatt (norska bataljonen) belades första platsen av svenska hundar ledda av FV:s hundförare.

● Avslutningsvis måste påpekas att stöd från FV i Sverige saknas nästan helt. Undertecknad hade genom AST/FN begärt ner en film om FV, dekalering och rekryteringsmaterial. Men detta uteblev helt. SYND, tyckte vi. Törs vi hoppas på skärpning framgent? ■

Kent Almén

MHS examen 89-09-01

Vid flyglinjens 2-åriga högrekurs premierades speciellt:

Major Jan Andersson
" Karl-Erik Johansson
" Thomas Bergqvist

Vid den 1-åriga kursen premierades speciellt:

Major Anders Corderfeldt
" Lennart Rasmusson

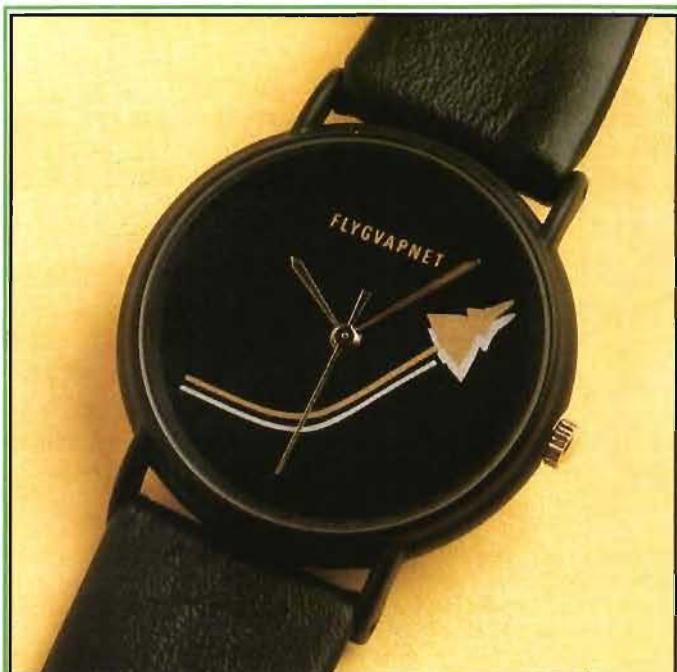

Vid Krigsflygskolan i Ljungbyhed (F 5) har under 1989 två aspirant-examina förrättats – en i mars, den

andra i september. Årets kursettor heter: Peter Andersson & Rickard Ljungberg. – Grattis! ■

FOHS, OK 87/89

Examen förrättades vid Flygvapnets Officershögskola (FOHS), F 14 89-06-20. Som bästa elever vid officerskursen 87/89 utsågs följande tre; fr v: Teknikerfacket kadett Arto Tolvanen (F 7), markförsvarsfacket kadett Peter Jonsson (F 21), strilfacket kadett Roger Norman (F 17).

Den specialdesignade flygvapenklockan passar både som herr- och damur.

Tiden är inne

För några år sedan tog Flygvapnets Yrkesinformation fram en specialdesignad klocka för Flygvapnet. Den sålde slut direkt. Nu kan du beställa en helt ny klocka med den välkända flygvapendesignen.

Den nya klockan är av bättre kvalitet, med rostfri boett och armband av läder. Men priset är nästan det samma som tidigare, 198:– inkl moms. (Skickas mot postförskott, frakt tillkommer.) Leveranstid ca 2 veckor.

Gör din beställning nu – innan tiden är ute.

Jag beställer _____ ex av nya flygvapenklockan.

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Skickas till Flygstaben Yrkesinformationen,
Box 80004, 104 50 Stockholm.
Eller ring 08-788 89 24.

Klostret är sålt

Det för så många i d "FÖFS:are, KK-O:are" m fl valkanda HERREVAADSKLOSTER i Ljungbyhed har i somras överlämnats till Klippans kommun. Efter 450 år i statens ago. ● Det ar av besparingsskal som staten nu gor sig av med en del av forsvarets byggnader. varav kulturbyggnaden Herrevadskloster ar en.

Förberedande fältflygarskolan/FÖFS, som kom till Herrevadskloster från Hägernäs 1959, och annan gymnasieutbildning i försvarets regi, upphörde redan

1982. Utbildningsuppgiften överfördes till en redan väl etablerad vuxenutbildning inom det allmänna skolväsendet.

I dag har Krigsflygskolan, F 5,

en annan av "sina skolor" förlagd till Herrevadskloster. Det är FFL, som står för FV:s Flygtraiktjänstskola. Där utbildar FV flygledare, reservofficerare och värnpliktiga för FV:s krigsbehov. Sedan 1973 disponerar skolan vissa lokaler vid Herrevadskloster – och skall så göra i tio år till mot "gratis hyra" och kanske ytterligare fem år till självkostnadspris – allt enligt uppgörelsen mellan staten/ForF och Klippans kommun.

Så helt har FV inte lämnat klosterområdet – ännu. (An går alltså bra att "ta tagelskjortan på ...")

● Det var den 22 juni själva överlämnandet skedde. Flera talare vid ceremonin berörde Herrevadsklosters långa historia. Från klosterperiodens början på 1100-talet – med en fantastisk kyrka

(kanske to m större än Lunds domkyrka) – till 1691 då svenska militären tog mark och gård i besittning och därefter förlade stora höstmanövrar till hedarna kring klostret.

Flera kungar har med sina stabber vid dessa övningar bott på Borgen – huvudbyggnadens nuvarande namn.

Medan heden blev flygfält i början av 1900-talet intogs klostret av hästar, som dresserades för armén. Remontdepån avvecklades 1957/58. Och FÖFS tog vid.

"Låt Herrevadskloster bli ett centrum för utbildning, fred och mänskligt förnuft", slutade länsantikvariern sitt anförande.

FV hoppas och tror att Klippans kommun lyckas förvalta sitt nyförvärv i en sådan riktning!

Torgel Hagelin

Till minnet av F 19

I Kemi statsfullmäktiges protokoll av den 20 mars 1940 står: "For anskaffande av minnesgävor åt de frivilliga svenska flygarna major H Beckhammar och kapten B Bjuggren, då en flygarna stå i betärf att lämna Kemi, anvisades för detta ändamål 2.200 mark ut stadsstyrelsens reservermedel."

Dagen därpå överlämnades gåvorna. Bjuggren fick ett silverskrin med inskription: "Ett minne från

krigsåret 1940 med tacksamhet av Kemi stad." – Efter Bjuggrens bortgång gav hans änka skrinet till Greger Falk med uppgift att vid lämpligt tillfälle överlämna det till en värdig slutstation.

Så skedde i juni i år. Skrinet finns nu på Finlands Flygmuseum. I ett tackbrev därifrån sägs: "Den-na minnesgåva – som i tiden utgjorde en blygsam erkänsla för den osjälviska, uppoffrande hjälpen till broderfolket i Finland – kommer att få en välförtjänt hedersplats i vårt museums permanenta F 19-utställning".

Varför, frågar sig kanske någon,

i Helsingfors och inte på Malmslätt i Flygvapenmuseet? Skälet är att först i dagarna har tankarna mognat att även vid vårt museum, kanske i anslutning till halvsekelminnet av Vinterkriget, ordna en motsvarande F 19-expo.

Museichefen Per-Inge Lindqvist önskar därför gärna att envar **medlem av F 19**, alltiämt i livet, eller deras anhöriga ville **sända minnesföremål** från de etthundra vinterkrigsdagarna till Flygvapenmuseum, Box 13 300, 580 13 Linköping. Detta bör ske i så god tid att en separatutställning kan vara färdig senast på femtioårsdagen av "Eldöpet över Salla" den 12 januari 1990.

Början är redan gjord. Nyligen överlämnade Greger Falk dels en finländsk örlogsflygga i bordsmodell, skänkt av Lapplands Flygflot-

tilj (Lapin Lennosto) i Rovaniemi, dels det flygplanur som satt i ett sovjetiskt bombflygplan av typ DB-3 som den 21 februari 1940 anföll det svenska Pajala i stället för Rovaniemi.

F 19 kommer under halvsekel-dagarna att uppmärksammas även i Finland. Den 12–13 januari 1990 avtäckts bronstavlör – med inskrift på svenska och finska: "Den svenska frivilliga flygflottiljen F 19 luftförsvarade norra Finland under Vinterkriget" – i Rovaniemi (främre basen på Olkkajärvi), Kemi (huvudbasen på Veitsiluoto) och vid främre basen i Uleåborg. Tavlorna är skänkta av dåvarande chefen för Uleåborgsbasen Bertil Östbo.

Eventuellt avtäckts bronstavlör även i museerna på Malmslätt och i Helsingfors.

G.F

Viggenvikingar gästar RAFfiga kämppar

20 man ut Martin blå, andra divisionen vid F 13 i Norrköping, gästade i augusti den brittiska RAF-flyghaven Canningley. 14-Nyttis "mål" -rapport rapporterar något och restande:

Så skulle då öborna i väster kväsas! Flera skepp lastades till randen. Avfärden blev spänd, ty intet visste vi om öbornas mod och karaktär.

Färden blev lång. Svärden vägdes flerfaldigt i händerna inför ankomsten. Av vapenskrammel blev dock intet. Ej heller kväsa eftersom öborna sände ut en mindre flotta med skepp av alldeles nytt slag, som fredligt seglades upp jämte de svenska Vigg-skeppen.

Väl samlade vid bryggan fick sedan vi nordbor beskåda mycket gamla skepp, som fortfarande seglades av öborna – dock med stor försiktighet eftersom inte många fanns kvar. Det största gamla skeppet kallades Lancaster, några av de mindre kallades Spitfire, några Hurricane. Det största skeppet svängdes med stor tröghet, medan de små var betydligt raskare och mera lättdrivna i vattnet. – Dessa gamla skepp låg förtöjda

vid en särskild brygga, där många människor dagligen beglode dem.

● Öbornas hamn var av mycket större slag än vad vi var vana vid. Många fler skepp var segelklara och man övningsseglade från tidig morgon till sena natt. Detta syntes oss märkligt, eftersom vi hemmavid blivit lärda att vi alltid voro de värsta.

Öbornas förklaring till att hamnen alltid var full av segelklara skepp var, att inget skepp tilläts ligga solkigt eller skavt om natten. Många hantverkare arbetade varje natt med att feja skeppen så att nästan alla kunde seglas om dagen. Att titta på sol- eller månståndet och mena att arbetsdagen rätteligen borde vara slut ansågs ovärdigt. Skeppens tillstånd styrde vandrigen till fällbänken. Av detta borde vi taga lärdom, enär nästan alltid solståndet bestämmer över vår tillgång på segelklara skepp.

Särskilt skepp med god styrman avdelades för förevisning vid hamnen. Som sagts: Skeppet var av nytt slag. Det kallades TORNADO F-3 och seglades under storväsen kors och tvärs i hamnen. Av detta

blev Jerry Snävgire lömsk och visade att även Vigg-skepp var av gott slag. Öborna imponerades därvid och ville veta huruvida Vigg-skeppen voro goda även i strid. Jämförande diskussioner följde och man enades om att bägge skeppstyperna voro av gott slag.

● Tillfälligt gästades öbornas hamn av andra, något mindre skepp som kallades Hawk. Dessa kunde inte seglas eller ros så snabbt som Tornado-skeppen. De voro heller inte så svårstyrda och förmådde inte bära så många svärd. Därmed fick många rorsman lära sig enklare strid i dessa skepp innan tyngre och raskare skepp fick föras. Att Hawk-skeppen dock dugde gott för vissa strider visades oss nordbor, som flerfaldigt fick medfölja i både dessa och Tornado-skeppen.

Var tredje vecka fick varje raf-fig roddare vakta längs storöns kuster. Med tvenne skepp fullastade med svärd och spjut vaktades hela ön alla tider. Man seglade mycket långt för att titta och vakta runt ön. Segelturer upp mot Norden, vidare västvar mot Island och ner väster om ön var inte ovanligt. Om roddarna under dessa färder tröttnade fick man dessa utbytta mot pigare, som avlämnades från

stora skepp till flera Tornado-skepp samtidigt. Tre fyra gånger kunde roddare bytas under färden.

Av allt vaktande, allt övnings-seglande, allt stridande och även allt besvär med bråkiga kvinnfolk kom det sig att kämparna gärna kom tillsammans efter dagens vedermodor. Man samlades i särskilt festhus, där mjöd och fläsk bjöds samt även honungsvatten. Medhavda nordiska godsaker fram-plockades en kväll i festhuset. Nästan alla kämpar deltog. Skaffningen menades vara av god sort om än honungsvattnet syntes vara alltför kraftigt i samband med strid. Svärdet kunde då inte föras med tillräcklig kraft.

● Inför hemfärden samlades alla öborna vid våra Vigg-skepp. Gåvor utdelades, hälsningar växla-des och man enades om att öborna nästa sommar skulle segla till Bråvalla borg. Till detta besök skall mycket förberedas, skepp putsas, grisar slaktas och mjöd bryggas. Ej heller skall förglömmas att ha goda gycklare till hands.

Om detta besök torde sedan behöva ristas en runa i denna Nordens största bevingade stentavla.

Martin Ane, den gamle och blåe

Vaktskepp typ Tornado F3 vid särskild ERB-brygga

42 mil till närmsta kurs ...

Västerbotten är en av de stora avståndens förening med 42 mil att köra för den som från Tärna vill ta sig till Umeå på kurs. Men det är inte avstånden i kilometer som är det stora problemet, utan svårigheten att hos FVRF och olika myndigheter få förståelse för vad det innebär att driva en förening med så vidsträckt verksamhetsområde.

– Allting kostar så mycket mer när avstånden är stora. Och det har hänt att vi tvingats ställa in ett par kurser i brist på pengar, säger eldsjälens **Seth Hellman**.

Annars är Seth (52) inte den som klagar. Tvärtom prisar han det goda samarbetet såväl inom den egna föreningen som med

grannen Norrbotten, med F 21 i Luleå och FVRF i Stockholm.

Seth kom med i den då 1-åriga flygvapenföreningen 1963, valdes till ordförande 1972 och har sedan 1976 haft en rad olika förtroendeuppdrag på förbunds nivå. Det var ett mycket populärt val när den försynte revisorn från Umeå korades till 1987 års "bragdman" i FVRF.

● ● Tillsammans med **Rolf Hernqvist** bildar han ett pålitligt radarpar hos västerbottenföreningen. Rolf har varit sekreterare sedan 1967 och är en välkänd profil landet över efter många år som instruktör vid olika centrala kurser.

– Från 40 medlemmar i början av 70-talet ökade vi till över 500 på tio år. I dag närmar vi oss de 600. Intensiteten i utbildningen visar en liknande, stegrad kurva, och på senare år har alltför medlemmar också börjat söka sig till centrala kurser, berättar de båda.

FVRF-Nytts reportagebesök i Umeå sammanföll med ett arbetsmöte. Trots snöfall och kyla kom sju män, som under ett par timmar packade information och skickade ut till medlemmarna.

Föreningen gör fem utskick per år, vilket innebär bortåt 3.000 brev och 5.000 kr i porto. Seth tror knappt det är sant när vi upplyser honom om, att det söderöver finns föreningar vars **enda totalutskick** sker när medlemsavgiften skall inkasseras.

– Måste vara ett **effektivt sätt att ta död på intresset**. Medlemmarna **måste höra av sin förening**, annars tröttnar de. Vi är nog med att få ut inbjudan till års-

Arbetsmöte hos Västerbottens FVf betyder att ca 600 medlemmar snart har brev med information att vänta. Runt bordet Lennart Öström, Åke Karlsson, Gusten Karlsson, Rolf Hernqvist, Seth Hellman, ungdomsrepresentanten Per Wågström och Bengt Wester.

möte, verksamhetsberättelse, kursplan etc, säger han.

● ● Ungefär hälften av kurserna genomförs gemensamt med Norrbotten, ofta med Skellefteå (mitt mellan Umeå och Luleå) som kursplats. Där finns både skjutbana och bra övningssträng.

– Vi har en perfekt fungerande frivilligavdelning vid F 21, en flottilj där alla på beslutande nivåer har den rätta inställningen till frivilligkåren, berättar Hellman/Hernqvist.

– Till våra styrelsemöten i Umeå kommer alltid en representant från F 21, 55 mil fram och åter. C F 21 är ofta med på lokala kurser och föreningsstämmor, vilket är oerhört uppskattat. Sådant samarbete med flottiljerna borde alla föreningar ha.

En klart uttalad målsättning är att det inom det väldiga föreningsområdet måste finnas **aktiva lokalföreningar**. Sådana finns i både Skellefteå och Lycksele, representerade med tre respektive två ledamöter/suppleanter i föreningsstyrelsen. Intresset för styrelsearbete är föredömligt gott.

– Vi har åtta styrelsemöten per år. I snitt är tio av de tolv valda närvarande. Ändå är det bortåt 30 mil fram och åter från både Skellefteå och Lycksele.

Vid sidan om styrelsemöten och telefonkontakter har herrar Hellman och Hernqvist informella träffar så gott som dagligen. De bor i samma hus och alltid blir det något ord om föreningen när de råkas i trappuppgången.

– Seth är lätt att samarbeta med, tycks alltid ha tid. Även om han har kunder på sin arbetsplats unnar han sig 5 min för en pratstund, berömmar Rolf Hernqvist.

● ● Som exempel på deras föreningsengagemang kan nämnas, att de med datalistor som bas ringer runt och "handplockar" medlemmar till lämpliga befattningskurser. De ger också skellefte- och lyckselesektionerna ett liknande kontaktunderlag.

– Det tar 5-6 kvällar, men resultatet är gott. Senast ringde vi ett 40-tal medlemmar och fick iväg 14 till centrala kurser.

Jobbet som föreningsfunktionär kräver sin man. Efter sammanlagt snart 50 år i ledande befattningar har de haft funderingar på att lämna över till yngre krafter, men det gäller att hitta de rätta.

– Det behövs tre eldsjälar för att hålla igång den övriga styrelsen. Min dröm är att hitta fungerande efterträdare till ordförande, sekreterare och kassaförvaltare (nuvarande heter Åke Karlsson) innan vi drar oss tillbaka, säger Seth Hellman. ■

Torsten Andersson

Premiär för nya utbildningssystemet

Det nya utbildningssystemet, som presenterades tidigare i FVRF-nytt (FV-Nytt 4/89) börjar i praktiken på Stagården i Bollnäs. Vecka 06-07 genomförs FVRF:s vinterkurser, som vi hoppas får en bättre vinterinramning än den kurserna fick förra vintern. F 15 är för andra året kursanordnande myndighet och lovar bästa förhållanden för bra utbildning.

De kurser som genomförs på Stagården är:

- ▶ Befordringskurser i transporttjänst för befäl, från furir till löjtnant, (v 06-07).
- ▶ Transport – motorfordonskurs (v 07) för dig som behöver repetition och behöver förnya ditt förarbevis på lastbil.
- ▶ Transport – förarbevis, ny kurs, vecka 06 eller 07. Kursen omfattar utbildning till blått förarbevis, nya krav. Du skall ha gult förarbevis och vara krigsplacerad i transporttjänst.
- ▶ Markförsvar – repetition (v 06) omfattar närskyddsplutonens uppgifter i basbataljon 85. Du skall vara befäl och krigsplacerad i närskyddspluton.

- ▶ Markförsvar – vapen (v 07), ny kurs för personal i markförsvarskompani, omfattar ökad personlig färdighet med de vapen som används i markförsvarskompani.
- ▶ Markförsvar – allmän (v 06), ny kurs avsedd för allt befäl krigsplacerad i FV-förband (ej markförsvarskompani). Du får en nyttig repetition av bl a vapen- och skyddstjänst. Kursanmälan skall vara inskickad till din flygvapenförening under december. Frågor om utbildning och mer information kan du få om du kontaktar frivilligavdelningen vid din flottilj eller din flygvapenförening. Du kan också ringa FVRF 08-788 89 46. ■

Tore Bertilsson
Infotjekrchef

Fältövning

Utbildningen startade i lottalokalen på F 13 Malmen, där kurschefen presenterade programmet för utbildningen samt fördelning i grupper. Instruktorerna fj Göran Nilseryd och fk Lars-Göran Nilseryd var väl förberedda för sina uppgifter.

All förflyttning till grupperingsplatser skedde till fots, marschkolonn framåt. Väl framme vidtogs bevakning samt skydd. Även materieltransporten kom lyckligtvis fram. Några började med tältuppslagning (tält 20) med maskeringsnät, tvättplats m m. När allt detta var klart var det dags att börja med tillagning av middagsmål. Givetvis på enmanskök och i den populära "snuskburken". Maten smakade bra även denna gång. Det är något visst att äta ute i det fria.

Banskjutning med kpist och "miniman" (övningsvapen 1) fortgick hela dagen. För många var detta första kontakten med "miniman".

Efter middagsmålet var det dags för ämnen som terrängkännedom, förflyttningssätten, växelvis framryckning, sammanhållning och platshållning inom gruppen m m. Dessa moment var viktiga att öva under dagen. Samma moment ska komma under mörker.

Veckoslutet 2-3 september anordnade Malmens Flygvapenförening Fältövning/Ledarskap på AF 2/F 13 Malmen. Ett 30-tal deltagare hade välvilligt ställt upp. De utgöres av vpl, lottor och övrig ungdom.

Mörkerfältskjutning ingick i utbildningen med de olika belysningshjälpmedel som finns, bl a närlysraket, signalpatron, larmmina 1. Kvällen och natten gick fort. Några få timmar återstod

dock till gryningen. Några få timmars sömn beviljades.

Arla morgon. Fram med köket. Värm vatten. Förbered frukosten. Sedan dags för fältskjutning under dager. Nu återstod bry-

tande av förläggning, återställande av materiel, avslutning, genomgång, erfarenheter. Alla överens om en bra utbildning.

Tuffa moment, alla trötta. Då är det som det ska vara efter en givande kurs. Duktiga instruktörer, kunniga och kamratliga. Samtliga deltagare ser fram emot den populära "Lucianatten" den 8-9 dec på F 13 Malmen. ■

S O Carlsson

Bevakning av förläggingsplatser.

Markförsvarskurs

Det var en något morgontrött samling på 27 deltagare som infann sig i skolbyggnaden på F 15 i det gnistrande klara solskenet. För första gången deltog medlemmar i Folkare FVF i Hälsinge-Dala FVf:s aktiviteter. Och det är meningen att så skall ske även i fortsättningen.

Lördagen var vikt för vaktjänst och söndagen skulle ägnas helt åt Per-Olof Gossas med spänd förväntan emotsedda demonstration av utländska handeldvapen.

Lt Patrik Pettersson gick igenom VaktB. Det var en nyttig repetition av vaktjänstmomentet. Den klaggjorde många oklarheter – i synnerhet skillnaden mellan identitet och behörighet.

Efter lunch var det dags för en praktisk tillämpning av förmiddagens lektionspass. Först en repetition i handhavande av kpist m/45B med säkringslucka. Därefter gav Patrik Pettersson och fk Öhrner en praktisk demonstration av vaks uppträdande. Det framgick tydligt, att det gäller att vara på alerten hela tiden. En angräparare kan rusa 10 m

på 2 sek, så det gäller att stoppa denne i tid.

Det fick vi prova på under den efterföljande praktiska övningen. Eleverna delades in i två grupper som fick öva olika situationer alltifrån en normal inpassering (en gubbe som bara gick därifrån vid anrop) till en heltokig galning (som kom rusande vilt skrikande med ett bollträ i högsta hugg ...).

Lördagen avslutades med en enkel skjutning med kpist M/45B. Men det var många som tyckte att den tiden hellre borde anvisats till mer praktisk övning – i synnerhet av avvisitering, vapensök och avtransportering av omhändertagen.

Det var i sanning ingen som saknade det vackra söndagsvädret, när Per-Olof Gossas de-

monstrerade vapen från öst och väst. Från Kalashnikov i öst, via Israels Uzi (både standard-Uzin och mini-Uzin) till USA:s M 16 samt många andra mer eller mindre kända handeldvapen. Intrycket var verkligen på topp under denna högtintressanta demonstration!

En nyhet för många är att hagelgevär har åter kommit till heders i vissa styrkor. PEO hann också med att berätta om olika tekniker för försåtminering från när och fjärran, innan han avslutade med att visa några svenska vapennyheter.

Senare samlades vi åter på skjutbanan. Per-Olof Gossas visade då först hur en ljuddämpare kan sätta ned knallen, speciellt då speciell underljudsammunition används. Sedan att alla 20 hylsorna samtidigt är i luften då man skjuter automateld med ett magasin i mini-Uzon. Efter att ett par andra vapen demonstrerats fick vi provskjuta själva. Först

med Kalashnikoven, sedan med Galiben, Israels svar på Kalashnikov. Kjell Karlsson var med som hjälpinstruktör vid detta tillfälle.

Tiden medgav även att låta några pröva M 16 och standard-Uzin. Tony såg ganska belåten ut efter sin provskjutning. Även en Schmeisser testades. Slutligen fick några provskjuta ett amerikanskt pumphagelgevär. De som inte skjutit med gevär på länge får snabbt en påminnelse om att det faktiskt finns något som heter rekyl ... Verkan är förödande även på 100 m eftersom varje patron innehåller 18 6,5 mm stålhagel.

Alla var klart överens att detta var en av årets höjdpunkter i HD FVf:s verksamhet och att det var synd att inte flera medlemmar hade tillfälle att vara med denna helg. Men det kommer säkert fler tillfällen. ■

Stefan Grazia

Rekryteringen går framåt

Hösten 1988 beslutade FVRF om en omfattande satsning på rekrytering. Orsaken till detta var främst att rekryteringen visat en nedåtgående trend de senaste åren. FVRF behöver rekrytera frivilligpersonal även till nya områden inom Flygvapnets krigsförband.

Samtliga FV-föreningar och flottiljers frivilligavdelningar (med något undantag) har deltagit i första steget, som omfattat allmän grundläggande rekryteringsutbildning och rekrytering till två lokala kurser för varje FV-förening. Dessa kurser genomförs under utbildningsåret 89/90.

Rekryteringsutbildningen har genomförts på fyra platser i landet – vid flottiljer och kursgårdar.

Att bedriva effektiv och framgångsrik rekrytering är ett omfattande och svårt arbete. Det kräver stora arbetsinsatser och långsiktig planering.

Ett nära och bra samarbete med värnpliktskontoren är en förutsättning, för att vi ska få ett bra underlag för målinriktad rekrytering.

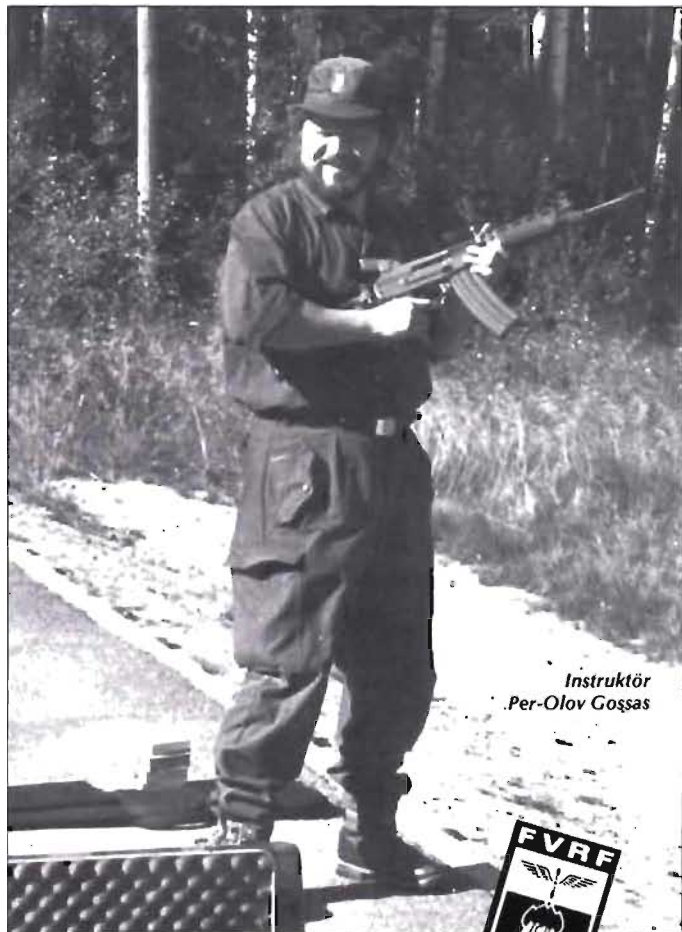
Steg 2 i rekrytering inleds vid F 5 i maj och avslutas vid F 4 i slutet av september.

Denna utbildning kommer förutom rekrytering till några lokala/regionala kurser, att omfatta telefonrekrytering och personlig rekrytering i form av muntlig information.

Efter steg 2 skall FV-föreningarna i samverkan med frivilligavdelningarna ha betydligt större möjlighet att rekrytera rätt frivilligpersonal och i tillräckligt antal för att täcka behovet på olika nivåer.

Målet är att FVRF till år 1994 skall ha rekryterat och utbildat enligt de behov som CFV nyligen presenterat. ■

Tore Bernilsson
Info/rekrchef

Instruktör
Per-Olof Gossas

nytt • nytt • nytt • nytt • nytt • nytt

Ambitiös konferens

Veckoslutet 7-8 oktober var ett sextiototal personer med anknytning till FVRF samlade för konferens. Förutom representanter för flygvapenföreningarna och förbundsledningen deltog också representanter för Flygstaben och några flottiljer.

Grupparbete med Leif Athle, Magnus Johansson, Claes Möllerström, Åke Stenman, Bertil Hagås, Birgit Skärlund & Göran Nilseryd

Konferensen började med en diskussion om det gångna verksamhetsåret. Om det uppstått några problem, vad som var bra och vad som bör bli bättre. Och framförallt – hur vi skall bära oss åt för att bli bättre. Ett grupparbete med dessa frågor genomfördes och man redovisade olika förslag att komma framåt. Det framkom då att ett stort behov av föreningsinstruktörer föreligger. Och effektivare rekrytering krävs för att täcka det stora behovet av kompletteringsutbildning.

Sedan följde granskning av förslag till nya normalstadgar. Fyra varianter förelåg. Direktanslutna och ej direktanslutna föreningar samt förbund med föreningar och förbund utan föreningar. Många principfrågor blev föremål för diskussion. Hur skall myndigheten vara representerad i förbund och förening? Skall representanten ha full rösträtt? Vad händer med en förenings pengar om den ombildas till förbund? Ja, föreningarna får tillfälle att yttra sig på nytt i dessa frågor.

Nästa inslag i programmet var en redogörelse av FS representant, Björn Moberg, om det nya utbildningssystemet inom FVRF (tidigare presenterat i FVRF-nytt) med övergångsbestämmelser. De medlemmar som redan är inne i beföringsgång har goda möjligheter att få tillgodogöra sig genomförda skeden i ännu inte slutförda kurser. Frivilligavdelningarna står till tjänst med upp-

lysningar om vad som gäller.

FVRF:s informations- och rekryteringschef, Tore Bertilsson, redogjorde för aktuella åtgärder vid FVRF:s kansli för att förbättra rekryteringen. Han och Viking Lange (FS/Friv) hade gjort en rundresa till värnpliktskontoren för genomgång av rekryteringsunderlag och möjligheter till att få ut adresslistor och etiketter för direktrekrytering. Föreningarna erbjöds också stöd och hjälp från centralt håll, något som vi tacksamt noterade. Ett direkt bevis på den centrala hjälpen lämnades genom att varje förening fick ta emot två videokassetter med FVRF:s nya rekryteringsfilm. Dessutom delades ut en rekryteringsfolder för Jämtlands och Västernorrlands FVf, som framställts av F4. Det var ett exempel på rekrytering till kurser. Mycket bra!

Söndagen inleddes med att den nya rekryteringsfilmen visades. Den var bra och borde bli säljande om den utnyttjas på rätt sätt.

Nästa programpunkt var en orientering av Björn Moberg om det nya utbildningssystemet för "flygvapenungdom", som fr o m den 1 juli i år är den nya samlade benämningen för såväl den tidigare flygvapenungdomen som FVRF-ungdomen. Den programpunkten väckte en livlig diskussion när det framkom att ungdomarna vid kurserna upp t o m fortsättningskurs endast får ut

skyddskläder. Uniform m/59 tilldelas endast ungdomar som går ledarkurs 1 och 2.

Satsningen på ungdom är fortfarande stor. I det nya systemet betalar CFV det mesta av kostnaderna. FVRF betalar endast för ledarkurserna. CFV utbildningskontroll av ungdom kommer också att bli kvar. Elever ur fortsättningskurserna kommer att bli inbjudna till 1990 års kontroll vid Köpingsvik den 19-20 maj 1990.

Redogörelser för pengafrågor inom FVRF var nästa programinslag. Det nya verksamhetsbidraget till föreningarna är nu uppdelat i ett "Grundbidrag" (12 proc av basbeloppet) samt ett "Prestationsbidrag" som utgår för nyrekrytering av vpl (20 kr/rekr medlem), antal vpl medlemmar (10 kr/vpl) och genomförd regional/lokal vuxenutb (5 kr/h). Det gav oenkligen plats för nya vinklingar och grepp inför verksamhetsplaneringen.

Man gick också igenom "Riktlinjerna för verksamheten 1990/91" med styrelsens särskilda anvisningar och direktiv för verksamheten.

Denna skrift har ju gått ut till föreningarna med FVRF:s skrivelse nr 35 1989. Den innehåller onekligen en massa intressant och nyttig information. Bl a en åtgärdskalender, som konferensledningen rekommenderade till användning.

Andra frågor som diskuterades var föreningsfunktionärernas uppgifter och behovet av en åtgärdslista för kurschefer. Ett grupparbete genomfördes i den frågan.

Ja, så blev det dags för diskussion om "förbund eller inte". Och där hade man faktiskt många både kloka och intressanta åsikter. Man talade verkligen både för och emot. En detaljerad redovisning från Sydöstra Sveriges FVf från deras försöksperiod efterfrågades. Många ser fram emot den med intresse. Hur har det gått? Vad har varit positivt och vad har varit negativt? Ja, många fler frågor finns kring administrationen, funktionen, samarbetsformer m m. Det finns onekligen en del att fundera över i det ärendet. ■

*Birgitta Andersson
Sihlm FVf*

Efterlyses: Högre moral

På förekommen anledning vill jag ta upp ett problem som såväl myndigheter som frivilligorganisationer brottas med. *Värför utblir du från utbildning eller liknande verksamhet utan att meddela innan?* Denna typ av frånvaro kostar en oerhörd massa pengar varje år. Tänk Dig en helgverksamhet som anpassats för ca 120 människor... och det kommer bara ca 80. Man har då

anpassat organisationen efter de bindande anmälningar man fått. Hade Du anmält i tid, hade vi från myndigheten och frivilligorganisationen kunnat krympt kursledningen till ett lämpligare format. Istället står vi med:

- ▶ För mycket mat (som kanske måste kastas).
- ▶ För många instruktörer (dyrbart övertid alt instruktörsarvode, traktamente, reseersättning).

- ▶ För stora lektionssalar eller för många (andra utestängs i onödan).
- ▶ För stora eller för många fordon (stor skillnad i kostnad för VW-buss och stor buss).
- ▶ Förtägningsutrymmen.

Om man bortser från ovan angivna skäl till varför Du MÅSTE anmäla förhinder när Du skrivit på en BINDANDE ANMÄLAN, är det väldigt frustrerande för såväl frivilligorganisationernas repre-

sentanter som myndighetsrepresentanterna som anordnat aktiviteten alt utbildningen när oanmäld frånvaro inträffar.

Sedan är det den moraliska sidan av det hela. Jag anser det är fullständigt OMORALISKT att bete sig på detta vis. Ge inte dem rätt som anser det är besvärligt och osäkert att ha med frivilliga i övningar och spel.

Till alla dem som infinder sig till aktiviteter och övningar anordnade av frivilligorganisation och myndighet, ett stort TACK. Ni behövs i vår krigsorganisation! ■

Lars Göransson

En svår skuffelse för Sverige Utan medaljer -89

Av

Lennart Carlsson

Det 34:e världsmästerskapet i militär flygfemkamp avgjordes i augusti i franska Strasbourg. Det blev en fin tävling sportsligt. Hela nio lag med 36 tävlande är en klart positiv utveckling. Likväl blev årets CISM-mästerskap en skuffelse. För Sverige. Inte så lite sensationellt hamnade nämligen Sverige utanför prispallen både i lagtävlingen och individuellt. Det har inte hänt någon gång tidigare i Sveriges mycket ärorika 5-kampshistoria. Avsaknaden av vår fjolårsmästare kändes tung.

De svenska femkamparna lyckades alltså inte upprepa de gångna årens resultat. Visserligen kämpade de våra fullt ut, men våra motståndare hade tydligen tränat hårdare än oss. Att kunna ta skalpen av en champion är alltid lockande.

Som lagsegrare sågs i år Brasilien och individuellt blev den store, lille (1,65) brassen Marcos Guasti mästare.

Sverige applåderar stående. Vi kan glädja oss åt att det var våra vänner och elever brassarna, som hade lärt sig läxan bäst och efter många års träning både hemma vid och i Sverige (F 5, F 18 och Vemdalskalet) kunde besegra oss. – Men pass upp kära idrottskamrater från fotbollens förlovade land: Sverige kommer igen – i Sen-ta a pua!

● ● Kapten **Christer Olsson** (F 4) blev bäste svensk med en 4:e plats. Samma placering nådde vårt lag; efter Brasilien, Spanien och Finland. Längre låg även fransmännen före oss. Men efter en mindre lyckad orientering i de kuperade Vogeserna halkade hemmalaget ned på en 5:e plats. Men bara ca 200 poäng efter "la Suède".

För att få en uppfattning om hur litet poängavståndet mellan 1:a och 4:e plats individuellt var, kan nämnas att 0.7 sek snabbare på varje hinder hade givit Sverige en individuell VM-segrare. Igen. Tek-

Resultat

LAG:

1) Brasilien	14 168 p
2) Spanien	14 136 p
3) Finland	13 866 p
4) Sverige	13 533 p
5) Frankrike	13 357 p
6) Norge	12 622 p
7) Nederländerna	9 234 p
8) Belgien	7 669 p
9) USA	7 632 p

Förre CFV SMI-belönad

Vid Sveriges Militära Idrottsförbunds (SMI) förbundsmöte 1989 tilldelades förre chefen för Flygvapnet, generallöjtnant Sven-Olof Olson SMI:s förtjänstmedalj i guld (Kungamedaljen). Då general Olson var förhindrad delta i årsmötet skedde utdelningen av medaljen av Förbundsstyrelsens ordförande, generalmajor Krister Larsson, den 31 maj vid en ceremoni på Forsvarshögskolan.

Krister Larsson motiverade tilldelningen med följande ord:

"SMI vill tacka Dig för ett utomordentligt bra och personligt engagerat stöd under många år och på olika be-

fattningar inom försvaret.

Engagerade och engagerande chefer är en grundläggande förutsättning för en verksamhet som till stor del är frivillig. Du har varit ett föredöme i detta avseende. Ditt kraftfulla ledarskap har även omfattat idrotten.

Du har stött vår verksamhet på många sätt såsom vid tävlingar och uppmuntran av enskilda. Jag vill nämna ytterligare ett. SMI svarar för vår utlandsrepresentation – vad gäller den militära idrotten är kostnader alltid ett problem bl a för transporter. Vi har fått ett gott stöd av chefen för Flygvapnet, under Din tid med Ditt personliga stöd.

SMI tackar för Dina ytterst värdefulla insatser till gagn för den militära idrotten och vill visa sin uppskattning genom att överlämna SMI:s guldmalj." ■

Christer Olsson vann Gåttmomentet. Bra! – I mitten ses nye världsmästaren, Marcos Guasti från Brasilien.

nik- och styrketräning heter skillnaden. – Men å andra sidan skiljde ännu mindre till 5:e och 6:e platserna.

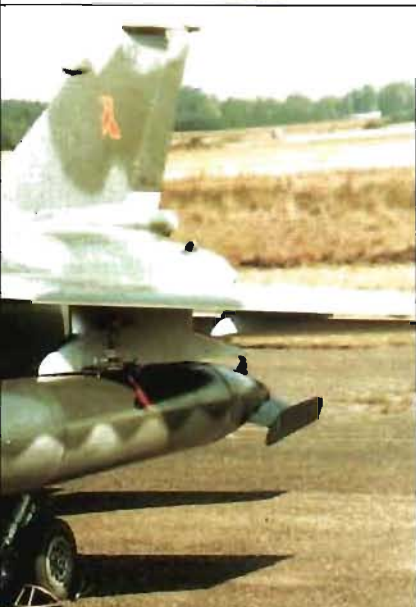
Dock finns fäktkunnande hos alla svenskarna. Ja, Christer Olsson vann t o m fäktmomentet. En glad överraskning var dessutom debutanten **Peter Carlsson** (F 16), som vann orienteringsmomentet.

● ● Det svenska deltagandet i separatdisciplinen flygrally blev inte lyckat. Denna gren är kanske den viktigaste – där läggs grunden för respekten för vårt svenska flygvapen och dess flygförare. Därför måste även denna gren tränas, så att vi till nästa år även här får se ett svensklag triumfera.

Sverige/FV har ju en fin tradition att värna om. Bl a lyckades F 4:s "Lill-Kalle" vinna rallyt flera gånger på 80-talets början. Vi borde nog ha med rallyt som träning vid flygvapenmästerskapet på F 17 i vår?!

Vi måste redan nästa år vara tillbaka i toppen! Vi skall analysera vad som gått snett för oss, men framför allt skall vi träna betydligt mer! VM avgörs i augusti 1990 på hemmaplan – västgötska F 6 i Karlsborg står som arrangör. Inför oss själva och den kräsna hemmapressen gäller det att åter visa en vinnande hunger!

● ● Reserv och femte man i årets svenska lag var **Anders Rytberg** (F 17). I reservernas separata tävling hamnade Anders i premiären på femte plats (bland nio deltagare). Rytberg kan om några år bli ett vitamintillskott i våra femkampares tappra A-lag. Han bedöms ha goda anlag och har sin hårda träning i Sveriges alpina skidlands-lag att bygga vidare på. ■

Individuall:

1) Marcos Guasti	Bra	4 951 p
2) Franco Espressati	Spa	4 896 p
3) Paulo Vanazzi	Bra	4 893 p
4) Christer Olsson	Sve/F4	4 810 p
5) Markko Viitala	Fin	4 780 p
6) Frédéric Wieser	Fra	4 690 p
0) Urban Bladh	F 6	4 457 p
5) Peter Carlsson	F 16	4 266 p
2) Ulf Backman	F 15	4 009 p

Grattis P-G till VM-guldet

Kapten **P-G HOGBÄCK** (F 7) flyger gärna och ofta AJ 37 Viggen. Nästan lika roligt är det att segla. P-G är duktig i bägge disciplinerna. I september t ex var han med i den besättning som vann VM i flerskrovsklassen F28, som avgjordes på Gardasjön i Italien. – **BRA GJORT!**

Tjänste
Taxe percue
Svenge

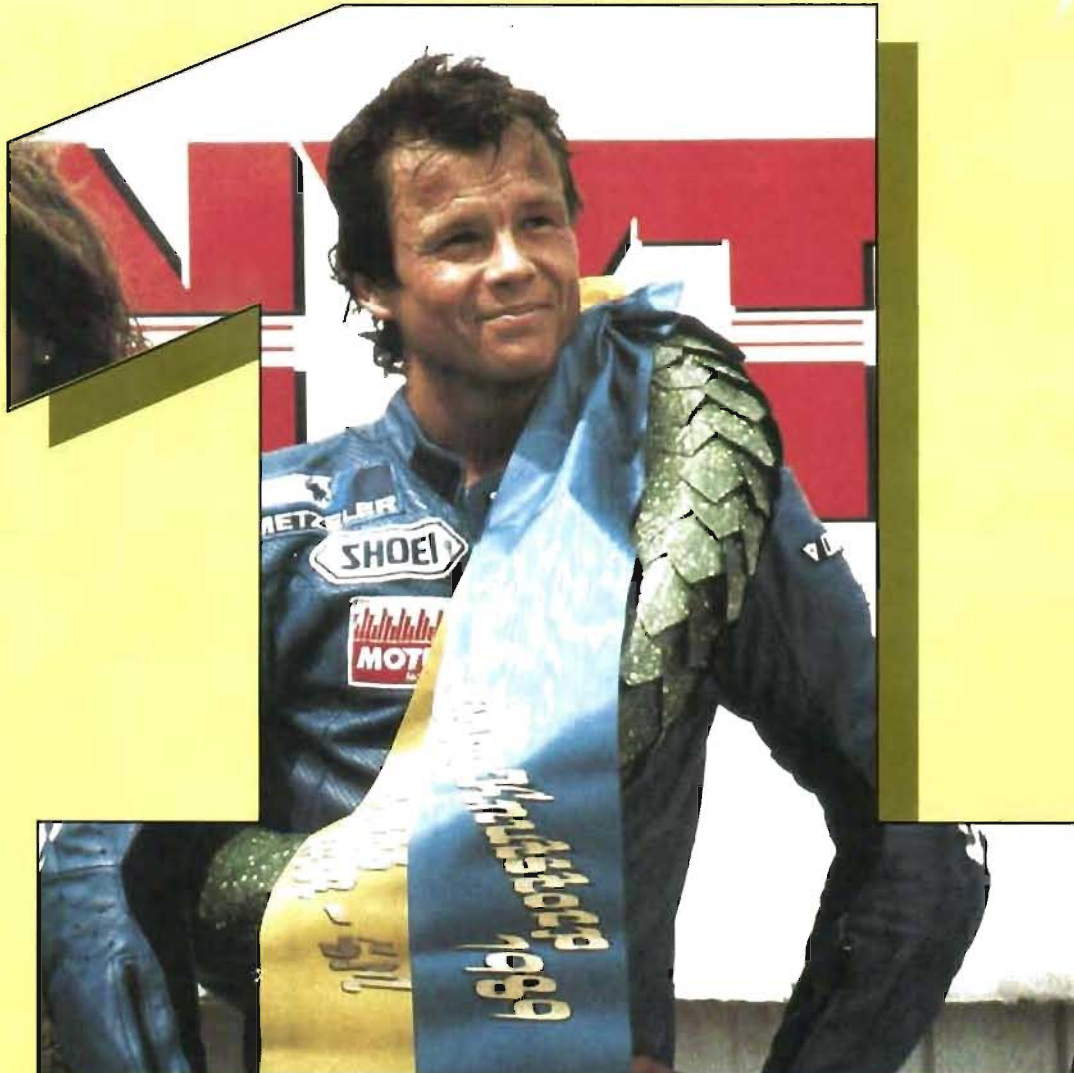
FÖRSVARSMAKTEN
Flygstaben
104 50 Stockholm

**BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING**

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan.

SW•ISSN 0015-4792

**Flygvapnet gratulerar PETER LINDÉN, F6
till EM-guldet i roadracing/MC 500 cc-klass**

**LillePeter...
...har blivit PETER DEN STORE!**